Ե. ՏԱՐԻ 1404 ԹՎԻ ՀԱՅՈՑ 4380 ՆԱԽՎԱՍԱՐԴ 28 ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 7 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1888 Ն. Տ. 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1888 12 ՄԱՐՀԱՐԻՄ 1306

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳԻՐ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

(دارهٔ) نورادونكيان خانۀ (جادهٔ غلطه)
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԳՆԱՅԻՆ ԱՂԱՂԱԿԱՆ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան	գրաստեկան արծաթ	160
» » վեցամսեայ	» »	80
» » եռամսեայ	» »	40
Դաւառաց » եւ տեղական		
թղթատարով տարեկան		240
Դաւառաց համար եւ տեղական		
թղթատարով վեցամսեայ	»	120
Օտար երկիրներէ տարեկան ֆրանք		50
» » վեցամսեայ »		26

Դուրս զրկուած լրագրաց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեան զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 6 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, 1888

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԿԼԻՔԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ ԵՒ ՀԱՅՔ

Մեր առաջին յօդուածով ի մէջ բերուած պաշտօնական յայտարարութիւնը և արձանագրութիւնը ցոյց կուտան թէ անկլիքան եկեղեցին ի՞նչ տեսակ յարաբերութիւն մը կը փափաքի տածել արեւելեան եկեղեցիներուն հետ։ Անկլիքան եկեղեցին հռովմէական եկեղեցւոյն, արեւելեան եկեղեցիներուն և Բողոքականութեան մէջտեղ ուրոյն դիրք մը բռնած է։ Պապականութեան ամենէն անհանդուրժելի պահանջումները մերժելու մասին Անկլիքանութիւնն համաձայն է թէ՛ արեւելեան եկեղեցիներուն և թէ Բողոքականութեան։ Տիեզերական ժողովոց մասին, Անկլիքանութիւնը կը տարբերի թէ՛ Հայերէն, որը առաջին երեք սուրբ ժողովները միայն կ'ընդունին, և թէ Հռովմայ եկեղեցիէն, որ քսան ժողով կ'ընդունի, (ընդ որս 1870 ի Վատիկանեան ժողովը։) և կը համաձայնի յունական եկեղեցւոյն, որ առաջին եօթն ժողովները կ'ընդունի։ Աւանդութեան, Սրբոց բարեխօսութեան և այլ քանի մը վարդապետական խնդիրներու մէջ, Անկլիքանութիւնն աւելի Բողոքականութեան կը միտի քան Հռովմէականութեան։ Միսից և արարողութեանց մասին առաւելապէս համաձայն է արեւելեան եկեղեցիներուն։ Եկեղեցւոյ կառավարական դրութեան, եպիսկոպոսական ձեռնադրութեան և քահանայական կարգաց մասին բոլորովին կը տարբերի Բողոքականութենէն, և Արեւելեան եկեղեցիներուն կը մօտենայ։ Այսպէս, թէ՛ Հռովմայ եկեղեցիէն և թէ Բողոքականութենէն տարբերելով և յունական եկեղեցւոյն հետ սերտ առնչութիւն մ'ունենալով, անկլիքան եկեղեցին ինքզինք աւելի մօտ կը զգայ արեւելեան եկեղեցիներուն քան պապական եկեղեցւոյն, և այս պատճառաւ, Լամպէթեան Ընդհանուր ժողովոյն մէջ ալ, ինչպէս ամեն առթիւ, անկլիքան եկեղեցին Հռովմայ եկեղեցւոյն հետ հաղորդութիւն ցմիչտ անշնար հաչակելով հանդերձ, յուսալի և փափաքելի կը համարի հաղորդութիւն արեւելեան եկեղեցիներուն հետ։

Արդ, երբ միեւնոյն ժամանակ թէ՛ Հռովմայ եկեղեցին և թէ անկլիքան եկեղեցին փափաք կը ցուցնեն հայ եկեղեցւոյ հետ յարաբերութիւն հաստատելու, բնական հետաքրքրութեամբ մը կը մղուինք այս երկուքին մեզ նկատմամբ ընթացքը բաղդատելու։ Հռովմայ եկեղեցին մեզմէ թէ՛ դաւանութեան փոփոխութիւն կը պահանջէ և թէ եկեղեցւոյ կառավարական դրութեան փոփոխութիւն, կը պահանջէ որ Հռովմայ Պապը դաւանինք Պետ մեր եկեղեցւոյ, և որ աւելին է՝ հաւատանք Պապին Անսխալութեան։ Կը պահանջէ որ ընդունինք Քաղկեդոնի ժողովը, ուրանալով մեր սրբազան նախնեաց բոլոր պայքարները ի պաշտպանութիւն մեր ընկալեալ դաւանութեանց, եւ ի պաշտպանութիւն մեր եկեղեցական անկախութեան։ Կը պահանջէ որ մեր դարաւոր հայրապետական Աթոռն ստորացնենք Հռովմայ Աթոռոյն։ Ի մի բան, Հռովմայ Աթոռը մեզմէ կը պահանջէ անհնարին զոհողութիւններ՝ ստայոգ ակնկալութեանց փոխարէն։ Լեւոն ԺԳի հրաւէրն ընդունելու համար, Հայ եկեղեցին Պապական եկեղեցի ընել պէտք է։ Ասոր անկարելիութեան և անպատեհութեան վրայ այս սիւնակաց մէջ իսկ արդէն գրուածները բաւական կըրնանք համարել, չծանրանալու համար խնդրոյն այս կէտին վրայ։

Տարբեր է անկլիքան եկեղեցւոյն դիրքը։ Մինչ Հռովմ եկեղեցին մի է ըսելով կը միտի Պապին գերիշխանութիւնն հաստատել ամեն քրիստոնեայ եկեղեցեաց վրայ, անկլիքան եկեղեցին ազգային ինքնօրէն եկեղեցեաց դրութիւնը կը պաշտպանէ, հայոց պէս դաւանելով թէ Յիսուս Քրիստոս է միայն Գլուխ եկեղեցւոյ, և այն Գլխին ներքեւ կը հպատակին Առաքելոց ձեռամբ այլ և այլ երկրաց և այլ ազգաց մէջ հաստատեալ այլ և այլ քրիստոնեայ եկեղեցիք։ Հետեւապէս, Անկլիքանք լիովին կը յարգեն Հայ եկեղեցւոյ անկախութիւնն իւր Հայրապետով և իւր եկեղեցական հաստատեալ դրութեամբ։

Անկլիքանք այլ և այլ վարդապետութեանց մասին մեզմէ կը տարբերին, բայց իրենց այն տարբեր վարդապետութիւնները մեզ ընդունել տալու հետամուտ չեն։ Հռովմայ եկեղեցին իրմէ տարբեր վարդապետութեան հետեւող Քրիստոնեաները դժոխք կը ղրկէ անխղճօրէն։ Անկլիքանք անպէս աններողամիտ չեն։ Կ'ընդունին թէ հիմնական կէտերու վրայ համաձայն են Արեւելեան Եկեղեցւոյն հետ, և մընացեալ կէտերու մասին ամեն եկեղեցեաց դատողութեան ազատութիւնը կը յարգեն։

Անկլիքան եկեղեցւոյ մեկ ուրիշ տարբերութիւնն Հռովմայ եկեղեցիէն՝ Փրօթէսթանտի դրութիւն չունենալն է, զոր Լամպէթեան ժողովն իրաւամբ դատապարտեց բացարձակապէս։ Այսինքն՝ արեւելեան դարաւոր եկեղեցիները վերստին դարձի բերելու համար անոնց մէջ Միսիոնարներ և Եպիսկոպոսներ ղրկելու, արեւելեան ազգաց մէջ կրօնական հերձուածներ յառաջ բերելու և յանուն Քրիստոսի Աւետարանին կիրքեր յուզելու և ատելութեան որոմ ցանելու պապական պախարակելի դրութիւնն անկլիքան եկեղեցին եւս պախարակելի կը գտնէ, եւ «մեզ՝ Անկլիքան եկեղեցւոյս՝ վայել է զգուշանալ որ նոյն սխալանաց մէջ չիյնանք», կ'ըսէ։

Ասոնք ազէկ։ բայց ի՞նչ է անկլիքան եկեղեցւոյ նպատակը՝ ջանալով յարաբերութիւն հաստատել արեւելեան եկեղեցեաց հետ։ Զպիտի պակսին հռովմէական ընդդատներ՝ առարկող թէ անկլիքան եկեղեցին Արեւելից մէջ անգլիական քաղաքականութիւնը ծաւալելու միջոց մ'է լոկ։ եթէ ստոյգ է այս տեսութիւն, զարմանալի է որ Լոնտոնի Կառավարութիւնն, որ իւր քաղաքական շահերն ըմբռնելու եւ պաշտպանելու մասին անչափ նախանձախնդիր է, ցարդ այսչափ ետ մնացած է անկլիքան եկեղեցւոյն դիրքը մը տալու Արեւելից մէջ։ Անկլիքան եկեղեցւոյ Արքեպիսկոպոսը եւ Եպիսկոպոսը բոլորովին պլատոնական տեսութեամբ կը նկատեն արեւելեան եկեղեցեաց հետ յարաբերութիւն մշակելու խնդիրն։ այսինքն՝ պապական գործիչներուն շահադէտ եռանդը չեն ցուցներ, յորմէ դիւրին է մակաբերել թէ քաղաքականութիւնը ժան ունեցող չի թուիր այս անկլիքան եկեղեցական ձգտումներու մէջ։

Եւ արդէն անգլիական աշխարհավարութեան դրութիւնն ու մեթոտները մեզ մեծ դիտողներ քաջ գիտեն թէ Անգլիոյ Կառավարութիւնն աշխարհի ո՛չ մի կողմն անկլիքան եկեղեցին գործիք չդներ անգլիական ծաւալման և ազդեցութեան։ Այս խնդրոյս վրայ Անգլիացւոց գաղափարները բոլորովին տարբեր են Ֆրանսական, աւստրիական, ռուսական և պապական գպրոցներուն գաղափարներէն։ Այս և ուրիշ կարգ մը խնդիրներու վրայ Անգլիացիք եւրոպեան Ցամաքային պէս չեն խորհիր, և ցամաքային եւրոպիոյ (Բելգիոյնի) գաղափարներով տոգորեալ միտքերու դժուար է քիչ խօսքով հասկցնել անգլիական ըմբռնումները։ Բայց առայժմ հարկ չկայ մանրամասնութեանց մէջ մտնելու խնդրոյն այս մասնաւոր երեւոյթին վրայ։ Բաւ է հաստատել թէ բնաւ տեղի չկայ ենթադրելու թէ անկլիքան եկեղեցւոյ բարձրաստիճան պաշտօնեայք, մերթ ընդ մերթ զգուշաւոր բաղձանք մը յայտնելով արեւելեան եկեղեցեաց հետ յարաբերութեան մէջ մտնելու, բրիտանեան քաղաքականութեան գործիք եղած լինին։

Ըստ մեզ, աւելի պարզ բացատրութիւն մը կրնայ տրուիլ այս անկլիքան բաղձանքներու։ Անկլիքան եկեղեցին բոլորովին կը տարբերի բողոքական եկեղեցիէն, սա կէտի վրայ թէ փափաքող է Քրիստոնէութեան հնագոյն եկեղեցիներուն հետ ինքզինք յարաբերութեան մէջ պահելու։ Անկլիքանութիւնն յարգող է կաթողիկէայ հնութեան։ Անկլիքանութիւնն յարգող է առաքելական յաջորդութեան։ Պապականը կը հարուածեն զնկլիքանութիւն թէ՝ Հռովմայ եկեղեցիէն բաժնուելով՝ առաքելական յաջորդութեան թելը խզած է, և ինքզինք քրիստոնէական ժառանգութենէ զրկած է։ Բայց Արեւելեան եկեղեցաց ինքզինք ճանչցնելով և անոնց հետ յարաբերութեան մէջ մտնելով, անկլիքան եկեղեցին կ'ուզէ արդեաք ցոյց տալ թէ ինք քրիստոնէական աւանդութեան և եպիսկոպոսական հնութեան հետ հաչտ կը մնայ միչտ։ Այսպիսի փափաք մը չատ անգամ յայտնուած է անկլիքան գրիչներէ, որը լոկ հոգւոր և եկեղեցական տեսութեամբ կը նկատեն բան։

Այս ձգտումն հասկնալու համար պէտք է անկլիքան եկեղեցւոյ ներքին պատմութեան մէջ մտնել։ յիչել, օրինակի համար, մերթ ընդ մերթ այս եկեղեցւոյ մէջ ծագած խնդիրներն եւ հերկպառակութիւնները, որը բոլորովին անհետ չեն եղած։ Այս կերպ քննութիւն մը շատ հեռուն կը տանի զմեզ։ Ըսենք միայն թէ անկլիքան եկեղեցւոյ մէջ միչտ երկու կուսակցութիւնք կան։ մին աւելի Հռովմայ եկեղեցւոյն կը յարի, գէթ ծիսից և արարողութեանց մասին, և ասոնց տեսութեամբ արեւելեան եկեղեցիներուն եւս շատ կը մօտենայ, և միւսն առաւելապէս պարզութեան և մերկապարանոց բողոքականութեան կողմը կ'երթայ։ Այս երկուքին միջև ալ անչուշտ կայ չափաւոր կամ չէզոք կուսակցութիւն մը։ Արդ, Հռովմայ կողմն յարողները կը գանգատին թէ Անկլիքանութիւնը կը հեռանայ իւր սկզբնակէտէն, դէպի բողոքականութիւն դիմելով։ Այս կուսակցութիւն կը փափաքի աւելի կաթողիկէութիւն տեսնել եկեղեցւոյն մէջ։ Զարթաւոր կուսակցութիւնը գոհացում կուտայ այս ուղղութեամբ արտայայտեալ օրինաւոր դիտողութեան՝ ջանալով անկլիքան եկեղեցին ի յարաբերութեան դնել ո՛չ թէ Հռովմայ եկեղեցւոյն այլ արեւելեան եկեղեցւոյն հետ։ Ասոր զանազան ճիւղերուն հետ։ Ասով ի Հռովմէականութիւն դիմելու վտանգը կը նուազի, և անկլիքան եկեղեցին, Արեւելեանին հետ դաշնակցած, հիմակուընէ աւելի հզօր պատուար մը կը մնի Հռովմայ եկեղեցւոյն դէմ։

Այս տեսութեամբ Անկլիքանք մեծ գոհացութեամբ կը մտնին նաեւ Հռովմայ եկեղեցիէն բաժանեալ «Հին Կաթոլիկաց» հետ իրենց յարաբերութիւնները, զորս կը յուսան աւելի ուրախացնել, օր մը կատարեալ միութիւն յառաջ բերելու ակնկալութեամբ։ Այս ամեն յարաբերութիւնը անչուշտ մեծապէս կը զօրացնեն անկլիքան եկեղեցւոյ դիրքը քրիստոնեայ աշխարհին մէջ, և այս է, ըստ մեզ, գլխաւոր նպատակ անկլիքան ձգտմանց մասին արեւելեան եկեղեցեաց։

Գալով մեզ, կրօնական ժողովը չատ երաւամբ յայտարարեց անցեալ օր թէ հայ ազգին մէջ բնաւ տրամադրութիւն չկայ Հռովմէականութեան կամ Բողոքականութեան յարելու։ Կրնայ ըսուիլ թէ Անկլիքանութիւնն ո՛չ Հռովմէականութիւն է ո՛չ ալ Բողոքականութիւն։ Բայց Հայք անկլիքան եկեղեցւոյն յարելու տրամադրութիւն ալ չունին, և զՀայս անկլիքան եկեղեցւոյ գերկն հրաւիրող ալ չկայ։ Անկլիքանք հրապարակաւ փափաք կը յայտնեն որ Հայք չդատուին իրենց պատմական եկեղեցիէն, որոյ վրայ Անկլիքանք սքանչացմամբ կը խօսին, մեղադրելով այնպիսի եկեղեցիէ մը բաժնուելով զայն տարացնել միտող Հայոց ընթացքը։ Բայց մեր Պատրիարքարան Ցունաց Պատրիարքարանին հետ քաղաքավարական յարաբերութիւններ կը տածէ առանց յունադաւան լինելու։ մեր Պատրիարքներ իրենց պաշտօնական այցելութեանց առթիւ ծիների եկեղեցին կերթան ազօթելու, առանց յոյն եկեղեցւոյն յարելու։ Ցունաց Պատրիարքները նոյնը մեր Պատրիարքարանի և մեր Մայր եկեղեցւոյ մէջ կ'ընեն առանց յունականութիւնը թողլու։ Ըստ մեզ, անպատեհութիւն չկայ սորն տեսակ քաղաքավարական յարաբերութիւններ տածելու նաև անկլիքան եկեղեցւոյ հետ, իբրեւ քրիստոնեայ եկեղեցւոյ մը հետ որ պապական եկեղեցւոյն պէս ստնձգութիւններ չրներ մեր եկեղեցւոյ մէջ և մեր դարաւոր եկեղեցւոյն հիմը խարտակել չի ձգտիր։ Հայոց եկեղեցական իշխանութեանց և անկլիքան եկեղեցւոյ իշխանութեանց մէջ այդ տեսակ քաղաքավարական յարաբերութիւնք ո՛ւ է անպատեհութիւն չունենալէ զատ, բարոյական, խնայական և կրթական տեսութեամբք օգուտներ ալ կրնան ունենալ, ցորչափ անկլիքան եկեղեցին անշահախնդրաբար փափաք ցուցնէ արեւելեան եկեղեցեաց ամրապնդման, զօրացման և պայծառացման նպաստամատոյց լինելու։ Ոչինչ կ'արգիլէ զմեզ յարաբերութեան մտնելէ ա՛ն քրիստոնեայ եկեղեցեաց հետ որը կ'ընդունին մեր եկեղեցւոյ ուղղափառութիւն, որը էրէթիկոս չեն ըներ մեր մէջ, և որը չեն սպառնար մեր եկեղեցւոյ անկախութեան և ազատութեան։ Այս տեսութեամբ, ակներեւ է թէ յարաբերութիւն չենք կրնար ունենալ ո՛չ Հռովմայ եկեղեցւոյն հետ, ո՛չ Ռուսիոյ եկեղեցւոյն հետ, ո՛չ ալ բողոքական եկեղեցեաց հետ։ Եւ ցորչափ անկլիքան եկեղեցին ասոնցմէ տարբեր ուղղութեամբ մը կը ներկայանայ մեզ, մեր կողմէ ալ տարբեր և աւելի հմակեր ընթացք մը կրնայ ակնկալել։ Առ այժմ այսչափ ինչ կարող ենք ըսել սկզբամբ և ընդհանուր կերպով մը։ Աւելի յառաջ երթալու պէտք չունինք։ որովհետեւ աւելի յառաջ երթալու խնդիր ալ չկայ մէջ տեղ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Ումպերթօ Թագաւորն ընդունելով նախարէն Իշխանին Ֆրանսացի հիւրերն, որը Առոմարի Դրսին և Լէթիֆիա Իշխանուհւոյն ամուսնութեան ներկայ գտնուելու եկած էին, ըսեր է։ «Երկուստեք թիւրիմացութիւնք կան։ (Իտալիոյ և Ֆրանսայի միջեւ)։ Պէտք է անհետին, և լրագրերք առ այս կրնան նպաստել։ Փիէմոնթէ մանաւանդ չի կրնար թշնամութիւն տածել Ֆրանսայի դէմ, կամ մոռնալ 1859 թուականն, (Իտալիոյ և Ֆրանսայի դաշնակցութեամբ Աւստրիոյ դէմ մղուած պատերազմը)։ Իտալիա խաղաղութեան պէտք ունի իւր արուեստներն և վաճառականութիւնը զարգացնելու համար։ Մեք պատերազմ չենք ուզեր, և եթե, որպէս իմ կառավարութիւնս, ամեն ջանք պիտի ընենք ըստ կարի երկար ժամանակ պահելու եւրոպիոյ խաղաղութիւնը։»

—Փեթերսպուրկ, 15 սեպտ.—Ռուսէ Վէրմոնին կ'ըսէ թէ ի Փեթերսպուրգ փափաք յայտնուած է որ օսմ. դեսպան Նաբիք փաշա, ժամանակ մը է կ. Պոլիս մնալէ յետոյ, Կաւասիա երթալու և Զարն ողջունելու պատուաւոր պաշտօնն ընդունի Վեհ. Սուլթանէն։

—Ռուս լրագիրը, Սթրոսմայէր Եպիսկոպոսին գործին վրայ խօսելով, կ'ըսեն թէ այս միջադէպէ ետքը կասկածելի է բարեկամական յարաբերութեանց պահպանումը Ռուսիոյ և Աւստրիոյ միջեւ։ Աւստրիոյ լրագրաց լեզուն այնպէս կը խստանայ օրէ օր որ ռուս լրագիրք իրենք զիրենք չեն կրնար զսպել։ Նովոյէ Վրէմա ցաւալի եզք մը կը գուշակէ աւստրիական աշխարհավարութեան։ Նովոյէ կ'ըսէ թէ ընթրոսմայէր Եպիսկոպոսին դէպքն աւելի պիտի սասկացնէ Սլաւութեան շարժումն և պիտի խանգարէ Աւստրիոյ Դերմանաց և Սլաւաց յարաբերութիւնները։

—Պրոտէլ, 15 սեպտ. —Ռուսիէ ոը Պէլժիոյ մարաքաղաքին անդրանիկական մեծ թերթը, կատարեալ իրաւունք կուտայ Կանի Արքեպիսկոպոսութեան Պէն Փիոլէ լրագրոյն (երեկի Աբէ-Նէյով նշանակեալ) յօդուածին, ուր ըսուած է թէ Պէլժիոյ իշխանուհի մը Իտալիոյ թագաւորին օրդնոյնտալ՝ ոչ-քրիստոնէի տալու հաւասար է։ Ռուսիէ կ'ըսէ։ «Ի Պէլժիա, ժողովրդեան ստուար մեծամասնութիւնը փափաքող է Պապին աշխարհային իշխանութեան վերահաստատման, և վտանգաւոր է խանգարել պէլժիոյ ժողովրդեան և Պէլժիոյ արքայական գերդաստանին միջեւ կեցած հաւասարակշռութիւնն իրացնելով այդ ամուսնական խորհուրդ։ Նախարարութիւնը չի համարձակիր դատի ենթարկել զՊէն Փիոլէ, որով անդրանիկական թերթերը կը քաջալերուին։»

—Աւստրիոյ և Ունկարիոյ լրագրաց ստուար մեծամասնութիւնը ջերմապէս կը հաւանի Ֆրանց Եոզէֆ Կայսեր առ Սթրոսմայէր Եպիսկոպոսն ուղղած յանդիմանութեան, զոր չատ բարեդէպ կը գտնեն, թէ՛ ի Խլուսթիա և թէ կայսրութեան ուրիշ մասերուն մէջ, Սլաւաց ապօրէն յուզման առջև, ժամանակ էր որ Ֆրանց Եոզէֆ Կայսր ցոյց տար թէ չի կրնար բնաւ ընդունիլ որ Ռուսիա ո՛ւ է քաղաքական-կրօնական պաշտօն մ'ունեցած լինի Աւստրիոյ Տերութեան հպատակաց վրայ։ Եթէ Սթրոսմայէր Եպիսկոպոս չուղղէ իւր ընթացքը, Վիեննայի Կառավարութիւնը Վատիկանէն պիտի խնդրէ եղեր օգնական մը կարգել այս խրատեալ Եպիսկոպոսին պաշտօնը վարելու համար, լոկ անուանական Եպիսկոպոսութիւն թողլով անոր։

—Վիեննա, 13 սեպտ. առ թարգ. — Շրջապատի եկած պաշտօնական լուր մը կը ծանուցանէ թէ Միրտիթներուն եւ Մալիսորներուն միջեւ տիրող բուռն

—)(22)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵՆԱՑ ՊԱՏՔԱՐՆԵՐԸ

ՍԷՐԺ ԲԱՆԻՆ

Ժանն՝ իշխանը դիտեց անձկութեամբ, ապա ճիգ մ'ընելով։

—Այսպէս, ամեն պարագայի մէջ, ըսաւ, լքո՛ւմն է իմ բաժինս։

Եւ աթոռի մը վրայ խնալով, դէմքը ձեռացը մէջ ծածկեց։ Բանին պակ մը լրիկ մնաց։ Մանկամարդ աղջկան վիշտը, զոր կը գուշակէր թէ անկեղծ է, իւր ցոյց տալ ուզածէն աւելի կը խռովէր զինքն։ Օրիորդ տը Սէնէյը սիրած էր եւ տակաւին կը սիրէր։ Բայց կ'զգար թէ տարութեան շարժում մը Ժանին ձեռքը պիտի մատներ զինքն, եւ թէ իւր շրթներէն փախած խոստովանութիւն մը, այդ ծանր վայրկենին, պիտի համապատասխանէր Միչլինի հետ իւր ամուսնութեան խոսման։ Իւր տպաւորութեանց յաղթեց և յանկուցիչ քաղցրութեամբ մը պատասխանեց։

—Ինչո՞ւ լքման խօսք կ'ընէք, երբ եւ որ փառաւոր հարստութիւն մ'ունի, կ'ուզէ ամուսնանալ ձեզ հետ։

Օրիորդ տը Սէնէյ վեր առաւ գլուխն յանկարծօրէն։

—Դո՞ւք էք որ կ'առաջարկէք ինձ Պ. Քէյրոլի հետ ամուսնանալ։ Եւ դժկամակութիւն մը չէ՞ք զգար խորհելով որ կրնամ ձեր խորհրդոյն հետեւելու մտքիս։ Ուրեմն առաջին վայրկեանէն, յորում խօսեցաք ինձ, կը խաբէ՞ք զիս։ Ուրեմն օ՞ր մ'ալ չսիրեցիք զիս։

Սէրժ ժպտեցաւ եւ վերստին, իւր ուղղիչ ու մեղմ չեշտով։

—Սիրեցեալ Ժաննս, ըսաւ, եթէ հարիւր հազար ֆրանք եկամուտ ունենայի, պատուոյս վրայ կ'երդնում որ ձեզմէ զատ ուրիշ կնոջ հետ չէի ամուսնանար, վասն զի հրաշալի կերպով իշխանուհի մը պիտի լինէիք դուք։

Օրիորդ տը Սէնէյ անտարբերութեան աքանչելի շարժում մը ունեցաւ։

—Է՛հ, ինչ փոյթ այդ տիտղոսն, ըսաւ սիրավառ ձայնով մը։ Իմ ուզածս դուք էք, դո՛ւք միայն։

—Չէք գիտեր թէ ի՛նչ կը խնդրէք ինձմէ։ Շատ իսկ կը սիրեմ զձեզ՝ ինձ բաղդակից չընելու համար։ Եթէ ճանչնայիք այն ոսկեզօծ աղքատութիւնն, այն սպիտակ ձեռնոցներով թշուառութիւնն որ իմ բաժինս է, պիտի զարհուրէիք, եւ պիտի ըմբռնէիք թէ ձեզմէ հեռանալս մտօք տուած որոշմանս մէջ չատ գորով կայ եւ վեհանձնութիւն։ Մինթէ կը կարծէք թէ դիւրի՞ն է հրաժարիլ ձեզ նման

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵՆԱՑ ՊԱՏՔԱՐՆԵՐԸ

ՍԷՐԺ ԲԱՆԻՆ

ուրիշ չէր առած Ժաննի գրգռումն որ պիտի մղէր զնա ամեն զոհողութիւն ընդունելու, ձեռքէ չհանելու համար այն մարդը զոր կը պաշտէր։

—Սէ՛րժ, ըսաւ, եթէ քանիք չէի ըներ զձեզ վերստին իմ կողմն շահելու համար։ Բայց աղքատ էք, եւ իրաւունք ունիմ ըսելու թէ կը սիրեմ զձեզ։ Կեանքը, ձեզ մօտ, համակ անձնուիրութիւն եւ անձնուրացութիւն պիտի լինի։ Մէն մի տառապանք զոր կրեմ, սիրոյ ապացոյց մը պիտի լինի, և ճիշդ ասոր համար է որ կ'ուզեմ տառապիլ։ Ձեր կեանքն, ինձ հետ, ո՛չ տխուր պիտի լինէր ո՛չ ալ խոնարհ։ Քաղցր պիտի ընծայէի զայն իմ գորովանքս եւ զուարթ՝ իմ ուրախութիւնս։ Եւ այնքա՞ն երջանիկ պիտի լինէիք որ պիտի ըսէիք։ «Ինչպէ՞ս կրցած եմ ուրիշ բան երազել»։

—Աւա՜ղ, Ժաննս, պատասխանեց իշխանը, բանաստեղծական եւ հրապուրիչ հովուերգութիւն մ'է այդ զոր կը պարզէք ինձ։ Աշխարհէ հեռի պիտի վախչինք, այնպէս չէ՞։ Անծանօթ վայր մը պիտի երթայինք կորուսեալ դրախտը գտնելու։ Որքա՞ն պիտի տեւէր այդ երանութիւնը։ Եղանակ մը միայն, մեր կեանց գարո՛ւնը։ Յետոյ, աշունը պիտի հասնէր, դաժան եւ թաղծալից։ Պատանքներն յոգւ պիտի ցնդէին, որպէս թիթեռնիկք վիպերգներու մէջ, եւ սոսկումը պիտի նշմարէինք թէ ինչ որ յաւերժական երանութիւն մը կարծած էինք ուրախ մը երազն էր միայն։ Ներեցէք մար, յարեց Սէրժ, տեսնելով որ յանկարծ ոգի եկած էր Ժաննի, բայց մեր կեանքը կը վճռուի այս վայրկենիս։ Բանաւորութեան ձայնին միայն ունկն դնելու է մեզ։

—Եւ ես կը պաղատիմ որ ձեր սրտին միայն ունկն դնէք, գոչեց օրիորդ տը Սէնէյ իշխանին ձեռքերէն բռնելով զոր սեղմեց իւր դողալեր մատանց մէջ։ Ցիշեցէ՛ք թէ կը սիրեմ զիս։ Բսէ՛ք թէ միչտ կը սիրէք զիս։

Ժաննն Սէրժի մօտեցած էր։ Իւր հրացայտ երեսը գրեթէ կը հպէր երիտասարդին երեսին։ Աչքերը, սենդաման, աւելի քաղցր ակնարկ մը կը հայցէին ցանկութեամբ։ Այնքան գրաւիչ գեղեցկութիւն մ'ունէր նա, որ Բանին՝ որքան ալ որ սէր լինէր իւր անձին, պահ մը ինքզինքն դուրս եղաւ։ Իւր բաղուկները պատեցին չքնաղագեղ աղերսարկուին ուսերն, եւ յանկարծ իւր շրթներն համբոյր մը դրօշմեցին անոր սեւ մազերու կոյտին մէջտեղ։

—Սէ՛րժ, գոչեց օրիորդ տը Սէնէյ եռանդագին փարելով այնմ զոր կը սիրէր։

Այլ իշխանն այնքան շուտափոյթ հանդարտեցաւ որքան անդիմադրելի կերպիւ արբչիւ քրան էր։ Մեղմիւ հրեց Ժաննը։

—Տեսէք, ըսաւ ժպտելով, որքան աղքամիտ չենք երկուքնիս ալ, եւ ի՞նչ դիւրաւ անդարմանելի յիմարութիւն մը ընելու կարող։ Եւ սակայն մեր միջոցները չեն ներեր մեզ զայդ։

—Ի սէ՛ր Աստուծոյ, մի՛ հեռացունէք զիս ձենէ, ըսաւ Ժաննն յուսահատ, կը տայ զայդ։ Եւ կ'ուզեք լքանել զիս, վասն զի աղքատ էք եւ ես հարուստ չեմ։ Մինթէ մարդ մը կրնայ երբէք աղքատ լինիլ, երբ երկու բազուկներ ունի։ Աշխատեցէ՛ք։

Ժաննն այս խօսքն արձակած էր հիացման արժանի չեշտով մը։ Այդ չեշտին մէջ կ'զգացուէր անկասելի զօրութիւն մը ամեն արգելքներու յաղթելու կարող։ Սէրժ սարսռաց։ Երկրորդ անգամ լինելով, մինչեւ հոգւոյն խորն ինքզինքը բռնուած կ'զգար այդ եզական աղջիկէն։ Ըմբռնեց թէ հարկ էր ի բաց վանել անոր ամեն պատրանքներն եւ պատեցուցնել զայն լափող հուրը։

—Սիրեցեալդ իմ Ժաննն, ըսաւ Սէրժ կեղծ քաղցրութեամբ մը, բոլորովին խելքերնիդ կորուսեր էք։ Բանին իշխանին համար, քաջ ի միտ առէ՛ք, ընկերական երեք պայմանք կան զորս կրնայ ընդունիլ։ Հարուստ լինիլ, զինուոր կամ քահանայ։ Ընտրութիւնն իմ ձեռքս է։ Դուք որոշեցէ՛ք։

Այս յստակ բացատրութիւնը խորտակեց օրիորդ տը Սէնէյի յետին ընդդիմութիւնները։ Զգաց թէ ամեն ինչ անօգուտ էր եւ քանարէի մը վրայ նետուելով, մրմնջեց վշտաբեկ։

—Ա՛հ, այս անգամ, ալ լմնցած է, կորսուա՛ծ եմ։

(Շարունակելի)

պայքարը վերջանալու վրայ է. որովհետեւ այս երկու ցեղերու կողմէ պատուիրակներ զրկուած են Շքոտրա՝ խաղաղութիւն կնքելու։ Բայց այս բանակցութիւնը կրնան ի դերեւ ելնել. Այն պարագայի մէջ հարկ պիտի լինի եղեր կաթոլիկ կղերին միջնորդութեան դիմել. զի այս երկու ցեղեր ալ կաթոլիկ լինելով, անշուշտ կ'ակնածին եղեր կաթոլիկ կղերէն։ Բայց Շքոտարյի կուսակալը գործը կաթոլիկ կղերին ձգելու կողմը չէ եղեր։—Զարմանալի է որ կաթոլիկ կղերին ազդեցութեան ներքեւ գտնուող ժողովուրդ մը այսչափ երկար ժամանակէ հետէ այս աստիճան գլխու ցաւ կը պատճառէ Օսմ. Տէրութեան։ Գիտենք որ կաթոլիկութիւնն ուրիշ կրօններէ աւելի հաւատարիմ չլներ ժողովուրդները. բայց գէթ ուրիշ կրօններու չափ հաւատարմութեան մէջ չի՞ կրնար պահել իրեն հետեւող ժողովուրդները։

—Թայմ, որ սերպկալուկար առեւտրական դաշնագրոյն կնքման առթիւ թուրքիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ նոր վէճի մը ծագումը ծանուցած էր, սեպտ. 14 թուով կ'ըսէ.

—«Բ. Դուռը պահանջած էր թէ օսմ. պատուիրակ մը պէտք է նախագահէ Սերպիոյ և Պուլկարիոյ առեւտրական դաշնակցութեան բանակցութեանց։ Բայց այս վէճ եւք չպիտի ունենայ. զի Սերպիա հաւանած է ուղղակի Պուլկարիոյ հետ բանակցելու, և պուլկար Կառավարութիւնը մտադիր է այս կերպիւ կնքել դաշնագիրն և վերջացնել խնդիրը։

—«Սոֆիայի սերպ դեսպան Պ. Տանիչի ներկայութիւնը Ֆերտինանտ Իշխանի աբուած մէկ պալատական հանդիսին մէջ՝ կարեւորութիւնէ զուրկ չէ. զի Ֆերտինանտ Իշխանի ընտրութեան օտար Տէրութեանց կողմէ ճանաչման առաջին քայլն է։»

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՐԱՒԷՐ

Ա.Ռ Ա.ԶԳԱԶԻՆ ԵՐԵՍԹՈԽԱՆՆ

Ազգային ժողովոյ Ե. նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Ուրբաթ, 9 Սեպտեմբեր, ի Մայր-Եկեղեցւոյ Գում-Գարուի։

Առեւանը պիտի բացուի ժամ 6ին 7ին և փակուի 9ին։

Կը հրաւիրեմք Ազգ. Երեսփոխանները որ հաճին ներկայ գտնուիլ։

Մնամք աղօթարար

Պատրիարքական Տեղապահ

ՍԻՄԷՈՆ Ա.Ր.ԲԵՊՍ. ՍԷՖԷՐԵԱՆ

6 Սեպտ. 1888

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ա. Վաւերացումն Երեսփոխանական ընտրութեանց.

Բ. Ընտրութիւն Պատրիարքի Կ. Պոլսոյ։

Արենդպէր

Մ. Ե. ՄԷԼԻՔԵԱՆ

Երուսաղեմայ Պատրիարքական Գեր. Տեղապահին կողմէ առ Ա.Մեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքն ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Բեթղեհեմի մէջ Հայոց փսիաթները տակաւին իրենց տեղը դրուած չեն, թէ Լատինք կը չարունակեն իրենց ոտնձգութիւններն և թէ երեք օր առաջ լատին կրօնաւորը մեր և Ցունաց լուսարարներուն վրայ յարձակելով գանակոծեր և վիրաւորեր են զանոնք։

Երուսաղեմայ Ցունաց Պատրիարքն և Հայոց Պատրիարքական Տեղապահն արդէն հեռագրաւ բողոքած են առ Բ. Դուռն։

Երուսաղեմայ Պատրիարք Ա.Մեն. Տ. Յարութիւն Սրբազան սոյն հեռագիրն ստանալով անմիջապէս թագրիր մը գրեց Դատական Վսեմ. Նախարարին։

Պատրիարքական Գեր. Տեղապահ Սրբազանն երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձ. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

Քաղաքական ժողովը յառաջիկայ ուրբաթ օր ի նիստ պիտի գումարի ի Պատրիարքարան, Ազգային ժողովոյ գումարումէն առաջ։

Մաքրի գիւղի Թաղական Խորհուրդը կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել թէ յառաջիկայ հինգշաբթի, 8 սեպտեմբեր, Թաղին Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյ տօնախմբութիւնը լինելով, Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Տ. Դէորգ Ծ. վարդապետ Իւթիւճեան հրաւիրեալ է հանդիսաւոր Պատարագ մատուցանել յիշեալ եկեղեցւոյն մէջ։

Պէօյիւքտէրէէն հետեւեալը կը հաղորդեն մեզ.

Այս կիրակի, համեստ շքով կատարուեցաւ Թաղիս նորահաստատ աղջկանց վարժարանի բացման հանդէսն։ Առաւօտուն Արժ. Տ. Յովսէփ Ծ. վարդապետ Սարաճեան՝ որ անդամ և դասաւորդ դարձիչներէն մին է Թաղիս Բարեգործական Ընկերութեան, յատկապէս Պատարագ մատուցանելով հոգելից բանիւք քարոզ մը խօսեցաւ, նիւթ ունենալով Աղջկանց Դաստիարակութեան կարեւորութիւնն։

Ցետ միջօրէի, սկսաւ հանդէսն ազգային երգով ի նորահաստատ վարժարանի [illegible] չափօք և դափնեօք զարդարուած էր։ Հանդիսին կը նախագահէր Արժ. Հայր Սարաճեան իւր շուրջն ունենալով ընկերութեան Տնօրէն Նորհուրդն, Թաղ. Խորհուրդն և երկտեռ ազգայիններ։ Վարժարանին Տնօրէն-Դաստատ և ընկերութեան Տնօրէն խորհրդոյ Ատենադպիր Սահակ էֆ. Խանճեան կարդաց նախ իւր տեղեկագիրն։ Հոգիսմեանց վարժարանի աշակերտներէն մին ևս ի դիմաց աշակերտուհեաց շնորհակալութեան ճառ մը կարդաց ուղղեալ առ ընկերութիւնն և առ բարերարս վարժարանին։ ապա խօսք առաւ Տնօրէն խորհրդոյ Ատենապետ Աղեքսանդր էֆ. Փանոսեան, որ պարագային յարմար գողտրիկ բանախօսութիւն մ'ընթերցաւ, զոր վերջացուց այս օգտաշատ ձեռնարկութեան նկատմամբ իւր խնդակցութիւնն յայտնելով և հրաւէր կարդալով ընդհանուր օժանդակութեան ի յարատեւութիւն այդ նորահաստատ վարժարանին։

Ապա Նախագահ Ս. Հայրը խօսք առնելով հակիրճ բանիւք խօսեցաւ օրուան նիւթին վրայ, յորդորեց զամենեսեան ի միասիր գործակցութիւն, օրհնեց զամենայն անդամս և գաշխատակիցս այս կրթական ձեռնարկութեան, և փակեց հանդէսն ջերմ մաղթանօք վասն բարեբաստիկ կենաց Օգոստափառ Սուլթանին։

Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց Տնօրէն ժողովն հետեւեալ շնորհակալաց գիրն ուղղած է առ Մեծ. Ցակոբ էֆէնտի Ալթունն Տիւրքի, ատենապետ Տնօրէն Խորհրդոյ Ասիական Ընկերութեան։

Պատիւ ունեցանք ընդունիլ պատուարժան խորհրդոյդ 19/31 օգոստոս ամսաթիւ ու 512 թիւ պաշտօնագիրն որով կը ծանուցանէք թէ 11 օսմ. ոսկւոյ արժողութեամբ դասագրոց նրպատ մը կը յատկացուցէք մեր վարժարանց և կը խոստանաք միանգամայն Նորանոր ձեռնտուութիւններ ընել ընկերութեանս։

Շնորհակալ ենք յոյժ, Մեծ. Ատենապետ էֆէնտի, պատուարժան Ընկերութեանդ սոյն նուիրատուութեանը համար զոր այնքան ազնիւ եղանակաւ մը կ'իմացնէք մեզ։ Արդէն երկոքին Ընկերութիւնքն համերաշխութեամբ ընթացած են միշտ իրենց կազմութեանց օրէն սկսեալ և առաջին անգամը չէ որ Պատ. Ընկերութիւնդ մեր միջոցաւ և դասագրոց հայթայթմամբ մտաւորական հաց կը ջամբէ գաւառացի ուսումնատենչ մանկտւոյն որք կը կրթուին մեր վարժարանց մէջ։

Ցուսալով որ Պատ. Ընկերութիւնդ հետեւելով իւր գծած ուղղութեանը նորանոր առիթներ պիտի ընծայէ մեզ իրեն շնորհապարտ թողելու զմեզ ու մեզ հետ բիւրաւոր Հայ մանուկներ,

Մնամք խորին յարգանօք

Ի դիմաց Հայոց Միաց. Ընկերութեանց Տնօրէն ժողովոյ

Վ. Ա.ՐԵՆԴՊԷՐ Ա.ՐԵՆԴՊԷՐ

Կ. ԲԱՊՈՒՃՃԵԱՆ Լ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Այս գիշեր, Պէօյիւքտէրէի Ցունաց Թատրոնի սրահին մէջ տեղի կ'ունենայ ինչպատ Եէնի Մահալլէի ազգային վարժարանին կազմակերպեալ թատերական ներկայացումն։ Ներկայացուելիք խաղն է ԲԱՐԻՇՈՒՄ ԱՂԲԱՆՆԵՐ ծանօթ թատրերգութիւնը, զոր պիտի ներկայացնէ Պ. Մնակեանի խումբը։

Տօքթոր Ռոպէնսոն էֆէնտի, որ մասնակցած էր Թոքատոյի Համաժողովին աշխատանաց ի Բարիզ, մայրաքաղաքս վերադարձած է մի քանի օրէ ի վեր։

ԱՌԱՋԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆ Պ. ԱԴԱՄԵԱՆԻ

Ինչպէս արդէն ծանուցած ենք. մայրաքաղաքիս հայ հասարակութիւնն յառաջիկայ կիրակի առիթ պիտի ունենայ վայելելու մեծահռչակ դերասան Պ. Ադամեանի առաջին ներկայացումն ՕԹԷԼՈՅԻ մէջ, որ պիտի ներկայացուի հայերէն լեզուաւ։

«ԱՐԵՒԵԼՔ» վաղը չպիտի հրատարակուի Աստուածածնայ Ծննդեան տօնին պատճառաւ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՇՏՕՆԱԲԱՆԵՈՒԹԻՒՆ

Վանայ էյալաթ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Սապիթ էֆէնտի։

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր այս աւուր նստին մէջ խորհրդակցութիւններ պիտի կատարէ մէկ միլիոն ոսկւոյ ծանուցեալ փոխառութեան արժէթուղթերն ի մօտոյ շրջաբերութեան հանելու խնդրոյն վրայ։

ՄԻՀՄԷՏ ԶԷՖԻ ՓԱՇԱ

Զինուորական վարժարանաց վերատեսուչ և կայս. թիկնապահ Ֆէրիդ Մէհմէտ Զէքի փաշա միանգամայն ցամաքային երկրաչափական վարժարանին վերատեսուչ անուանեցաւ։

ԱՍԻԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒ

Ասիական երկաթուղեայ խնդրոյն համար կարգեալ յանձնաժողովն երէկ դարձեալ ի նիստ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և երկարօրէն խորհրդակցեցաւ։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԵԾ ԴՈՒՔՍԵՐԸ

Ռուսիոյ Կայսեր երկու եղբարք՝ Բաւել և Սերկիոս Մեծ Դուքսերն ուրաս վերջնոյն կինն յառաջիկայ երեքշաբթի օր մայրաքաղաքս Ժամանելով Վեհ. Սուլթանին հիւր պիտի լինին, Մեծ Դուքսերու ընդունելութեան համար հետեւեալ կարգադրութիւնք եղած են։

Կայս. Իշխանն ու Ֆէվզի չոգենաւները Սեւ Ծով պիտի դրկուին ընդառաջ կայսերազուն հիւրերուն։ Արարողապետ Միւնիր փաշա ևս Սեւ Ծով երթալով պիտի դիմաւորէ զնոսա։ Բաւել ու Սերկիոս Մեծ Դուքսերը երեքշաբթի առաւօտ կանուխ մայրաքաղաքս ժամանելով Տօրմա Պաղչէի պալատը պիտի երթեն և անոնի պատասխան կառքերով Երիտասարդի պալատը պիտի երթան և անդ Վեհ. Սուլթանի պիտի ներկայանան։ Մեծ Դուքսերը միջօրէի ճաշն անդ պիտի ընեն և երեկոյին ներկայ պիտի գտնուին կայս. պալատն մէջ ի պատիւ իրենց տրուելիք չքեղ հացկերոյթի մը։ Հետեւեալ օրը, չորեքշաբթի, նախարարաց այցելութիւնները պիտի ընդունին և յետոյ ի Պէօյիւքտէրէ ռուսական դեսպանատունը պիտի երթան, ուր դեսպանատան մատաղ տօնախմբութեան օրը լինելով ներկայ պիտի գտնուին կրօնական արարողութեանց։ Մեծ Դուքսերն յետոյ պիտի ընդունին մայրաքաղաքիս ռուսական գաղթականութեան երեւելիներն ու դեսպանական մարմինը։ Ցաւարտ պաշտօնական ընդունելութեան Բաւել ու Սերկիոս Մեծ Դուքսերը Պելկրատ գիւղն երթալով անդ նախաճաշ մը պիտի ընեն և երեկոյին կայս. պալատ պիտի վերադառնան։ Հետեւեալ օրը, հինգշաբթի ռուսական դեսպանատան մէջ տրուելիք հացկերոյթին և գիշերուան պարահանդէսին ներկայ պիտի գտնուին։ Ուրբաթ օրը Սելամլըքի արարողութեան ներկայ պիտի գտնուին և երեկոյին կայս. պալատն մէջ պիտի ճաշեն։ Մեծ Դուքսերն հետեւեալ շաբաթ օրն երուսաղեմ պիտի ուղեւորին։ Կայս. թիկնապահ Բիղա փաշա մինչեւ Երուսաղեմ նոցա պիտի ընկերանայ։ Պէրութի կուսակալ Ալի փաշա ևս ի Եաֆա պիտի դիմաւորէ Մեծ Դուքսերն որք Երուսաղեմ այցելելէ յետոյ Ադրեսանդրիա, Դահիրէ և յետոյ Ադթէնք պիտի երթան։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Թէեւ Վէնիզ Ալիէ-Զանոնի պուլկարական խնդրոյն վրայ հրատարակած մէկ յօդուածին մէջ հաւանական կը ցուցնէ թէ Բ. Դուռը պիտի վաւերացնէ Ֆերտինանտ Իշխանի պաշտօնը, սակայն Թուրքէ բոլորովին կը հերքեզայս։

ԵԼՄՏԱՑՈՅՑ

Երկուշաբթի օր յանձնաժողով մը ի նիստ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Երմտական առժամեայ Նախարար Վսեմ. Ցակոբ փաշայի։ Այս յանձնաժողով, զոր կը կազմէին կառավարական պաշտօնատանց գլխաւոր պաշտօնեայք, երկարօրէն զբաղեցաւ ներկայ տարւոյ երմտացոյցին քննութեամբ։

Պ. ՎԱՄՊԷՐԻ

Ինչպէս յայտնի է հանրածանօթ արեւելագէտ Պ. Վամպէրի մայրաքաղաքս եկած է Պոլսոյ չրջակայքը պատմական խուզարկութիւններ կատարելու համար։ Արդ, կրթական նախարարութեան կողմէ թուրք գրագէտ Մուսթաֆա Բէշիտ պէյ Պ. Վամպէրիի պիտի ընկերանայ ի դիւրութիւն նորա աշխատութեանց։

ԱՆԱՄՆԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

Անանաբոյժ Մէհմէտ Ալի պէյ, որ յատկապէս Ճանիկ (Տրապիզոն) գաւառին Գաւազ գիւղախումբը զրկուած էր քննելու համար շրջակայ 90 գիւղերէից մէջ երեւան եկած անանոց տարափոխիկ հիւանդութիւնն, հեռագրէր մը ուղղելով Առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան խնդրած է անմիջապէս 15ի չափ անանաբոյժ և հարկ եղածին չափ վիրաբուժական գործիքներ զրկել, յայտարարելով որ բազմաթիւ անասունք կը կորսուին և թէ գիւղացիք անանոց կորստեան պատճառաւ չեն կարող հողային գործերով զբաղիլ։

ԺԱՄԱՆՄՈՒՆԷ ԵՒ ՄԵԿՆՄՈՒՆԷ

Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց կէլիպոլուի իտալական հիւպատոս Պ. Ճէնա։

Երէկ մայրաքաղաքէս մեկնեցան Թնդանօթարանի Ֆերիզ Ահմէտ փաշա՝ ի Պրուսա, Սեբաստիոյ վերաքննիչ ատենի Նորընտիր ընդհանուր դատախազ Հաֆիզ էֆէնտի՝ ի Սեբաստիա, Պրիւսելի օսմանեան դեսպանատան զինուորական կցորդ գեր-հազարապետ Շեր[illegible]ի պէյ՝ ի Պրիսել, Ռուսանիոյ Թուրնօ Սէվէրին քաղաքի օսմ. հիւպատոս Արթին էֆէնտի՝ յիւր պաշտօնատեղին և Մուսուլի մեջլիսուպէի Իսմայիլ էֆէնտի ու տեղւոյն Իտարէի ժողովոյ քարտուղար Բէշիտ պէյ՝ իրենց պաշտօնատեղիները։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Նախընթաց իրիկուն իտալական դեսպանատան Թարապիոյ ամարանոցին մէջ չքեղ պարահանդէս մը տրուեցաւ, ուր ներկայ էին դեսպան, դեսպանուհիք և Բերայի ու Վիրին Վոսփորի բարձր դասու պատկանող բազմաթիւ ընտանիքներ։ Օսմ. պետական անձերէն ներկայ էին արտաքին գործոց նախարար Վսեմ. Սալիտ փաշա, արարողապետ Վսեմ. Միւնիր փաշա և այլք։

ՕՍՄ. ՆՈՄԱԿԱՏՈՒՆ

Ծանուցուեցաւ թէ կայս. Իրատէ մը արտօնած էր Եէնի Ճամիի թղթատարատան ի Պալըք Բազար մասնաւոր շէնքի մը մէջ փոխադրուիլն։ Արդ երէկ Թղթատարական և հեռագրական վարչութիւնն հարկ եղած պայմանագիրը կնքեց նոյն շէնքին տիրոջ հետ։ Այս առթիւ կ'ըսուի թէ Դալաթիոյ թղթատարատան տնօրէնի պաշտօնը պիտի չնչուի և այդ թղթատարատունը մասնաճիւղի մը պիտի վերածուի։

ՍՈՖԻԱՅԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սոֆիայէն հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն։

Ֆերտինանտ իշխանը կիրակէ, միջօրէին, Լօմբարանքա գնաց ուր կըսպասէր իրեն Օ-խան, դանուբեան ընկերութեան լաւագոյն շոգենաւն։ Երեկոյին Ռուսճուք հասաւ եւ յաջորդ օրը մեկնեցաւ անտի դէպ ի Զէրվէնա Վլոտալի բանակատեղն։ Անդ վրանի ներքեւ պիտի ընակի, զինուորաց մէջտեղ, և անձամբ պիտի վարէ բանակին մարզանքներն որք պիտի տեւեն միչեւ շաբաթի և տեղի պիտի ունենան Ռազգրատի եւ Շումլայի միջեւ։

Սեպտ. 10ի 22, կիրակէ, իշխանը Ռուսճուք պիտի երթայ ընդ առաջ իւր մօր Թլէմանդին իշխանուհւոյն որ արեւելեան ճեպընթաց կառաւոմբով կուգայ Վիէնայէն։ Իշխանն ու մայրն երեք օր Ռուսճուք մնալէ յետոյ Սանտրովալի վանքը պիտի այցելեն ի Վառնա, ուր պիտի մնան մինչեւ հոկտեմբեր 10 (Ն. Տ.)։ Այդ մենաստան սրանչելի դիրք մ'ունի ծովուն եզրը, պուրակնէրու մէջտեղ։ Ճշդիւ յայտնի չէ տակաւին թէ Ն. Բարձրութիւնը երբ պիտի վերադառնան ի Սոֆիա։

Փիլիպէի աւստրիական հիւպատոս Պ. Ֆոն Սգէյնախ անցեալ շաբաթ քաղաքէս անցնելով Վիէննա ուղեւորեցաւ ուր կերթայ անցուցնել միամսեայ արձակուրդն։ Ի բացակայութեան նորա, հիւպատոսարանի գործերը պիտի վարէ իւր օգնականը, Պ. Սէյդէլ։

Անցեալները Սոֆիայի շրջակայքը ձերբակալեալ Սավոֆ աւազակին հարցաքննութիւնը վերջացած չէ տակաւին։ Գործոյն ինչ ինչ կէտերը լուսաբանելու համար կ'սպասուի որ ձեռք ձգուին Պ. Իլիօրուլօսի և աւազակաց ձեռքն ինկող անձանց միչեւ փոխանակեալ նամակներն։ Առայժմ խիստ միջոցներ ձեռք առնուեցան Պէլօվայի քաղի մը գիւղերու մէջ, որք գիւրութիւններ ընծայած էին աւազակաց չահատակութիւններուն։ Այսպէս, Զանտրը կոչուած գիւղն ուր ամառն 120 հոգւոյ չափ Բուլգարներ կը բնակին և որ 19 հիւղակ կը պարունակէ, կրակի տրուեցաւ և բնակչաց ինչքն ու ոչխարները, այծերն և ձիերը գերաւուեցան իշխանութեանց կողմէ։

Կ'երեւի թէ Բիսարէֆ աւազակապետն և իւր ընկերակիցք տակաւին Պէլօվայի լեռանց մէջ կը գտնուին, ամառանոց տեղ մը։ Սակայն մօտ ժամանակէն ցուրտերը պիտի սկսին և հետեւաբար աւազակ պիտի հարկադրին վաղ կամ անագան հեռանալ անտի, և յայնժամ պիտի հալածուին։

—Վերջերս ծանուցուեցաւ թէ ի Սամսօ (Պուլկարիա) երեւան եկած աւազակաց խումբ մը լեռը տարած էր Իշթիմանցի Էէմին Բէշլիվան և փաստաբան Գրիգոր անուն անձերը և փրկանք պահանջած։ Արդ պուլկար կառավարութեան կողմէ զրկուած զինուորք լեռան մը մէջ այդ աւազակաց պատահեր եւ երկուստեք սկսեր են կրակ ընել։ Աւազակաց մին սպաննուեր և միւսները յաջորդ են փախչիլ։ Այս միջոցին Էէմին Բէշլիվան ազատեր է, սակայն Գրիգոր կռուի միջոցին ծանր վերք մը ստանալով ապաննուեր է։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ Ի ՍԷՐԷԶ

Սէրէզէն կը գրեն առ Թուրքէ թէ անցեալ ամսոյ 18 ին տեղւոյն շրջակայ գիւղերէ միսոյ մէջ վեց աւազակներ Ա.լի անուն անձ մը առեւանգելով լեռը կը տանին եւ անդ անգթօրէն կսպաննեն խեղճ մարդը։ Տեղւոյն զինուորական հրամանատար Մուսթաֆա Բէշդի փաշա իմանալով այս ցաւալի դէպքն անմիջապէս հարկ եղած թիւով զինուորներ կը զրկէ աւազակները ձերբակալելու համար։ Զինուորք կը յաջողին ձերբակալել աւազակաց պետը Բէչօ Եուվան եւ ընկերը Մարինի։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ Ի ԲՐԻՆՔԻՊՕ

Մեծ կղզի երեւելիներէն յանձնախումբ մը կազմուած է, որուն նախագահութիւնն ստանձնած է Պ. Նիքօլա Զարիֆի, գանձապետութիւնը՝ Սրը Ֆ. Սմալթ և քարտուղարութիւնը Պ. Ճոն Հաճօբուլօ, պարահանդէս մը տալու համար ի նպաստ կղզւոյն աղքատ բընակչաց, ինչպէս նաեւ մարքութեան և զարգարման Բրինքիպօի փողոցներուն։ Բարձր. Մեծ—Եպարքոսը բարեհաճած է իւր հովանաւորութիւնը շնորհել այս ամարնային հանդիսին, որ այսու մեծ յաջողութիւն կը խոստանայ։ Պարահանդէսը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ կիրակէ, 10|22 սեպտ. գիշերուան ժամ 10ին (Ը.Ե) ճիաքօմօ պանդոկի սրահներուն մէջ։

Այս կիրակէ յուսաց Էվանկէլիզմօս ընկերութեան անդամք յատուկ շոգենաւ մը վարձելով Պէյքօզ գնացին դաշտային հանդէս մը կատարելու։ Շոգենաւը, դրօշակներով զարդարուած, Գարա-քէօյի նաւամատոյցէն մեկնելու պահուն նուագածուսյ խումբն Հաֆիզէ քայլերգն հնչեցուց և Պէյօլիւքտէրէի առջեւ կանգ առնելով հելլենական ազգային երգը նուագեց։ շոգենաւուն մէջ գտնուողք եռանդագին ձայնիւ Էվանկէլիզմօս ընկերութեան պատուոյ նախագահ հոչակեցին զՊ. Քուանտուրիոն որ պատչամն եղնելով ողջունեց ընկերութեան անդամներն։ Նուագածուք դարձեալ նուագեցին հելլենական և ռուսական ազգային երգեր և շոգենաւուն մէջէն «կեցցէ՝ Ցունաստան, կեցցէ Սուլթան Համիտ» աղաղակներ բարձրացան։ (Մանիպէօ)

—Բաղէշէն եկած վերջին նամակներէ կը տեղեկանանք թէ քաղաքին մէջ բերդարգելութեան դատապարտեալ չարագործք փորձեր են խորտակել բանտին դուռներն եւ խոյս տալ, սակայն պահակք իմացեր են։ Չարագործք փորձեր են դիմադրել պահակաց, որով առաջիններէն մեզ հոգի սպաննուեր է։ Վեց հոգի եւս յաջողեր են փախչիլ, որոց մին սպաննուեր եւ ճամբան մնացեր է։ Չարագործաց մնացեալ մասն ինքնայուրոյր բանտ վերադարձեր է։

—Երէկ պատմեցինք թէ յոյն երիտասարդ մը թէփէ Պաշի կողմն ա՛ճեսպանութեան փորձ մ'ընելով, թագաւորական հիւանդանոցը փոխադրուած էր վիրաւորեալ վիճակի մէջ։ Արդ, հիւանդանոցին մէջ հարցաքննուելով, երիտասարդն յայտարարեր է թէ երեք տարիէ ի վեր դպրոցէն ելած՝ անգործ շրջելուն պատճառաւ որոշած էր վերջ տալ իւր կեանց։

—Ոստիկանութիւնն երէկ հեռաւոր վայրեր աքսորեց հինգ վեց չարագործներ որոց Պոլսոյ մէջ մնալն յարմար դատուած չէր։

—Թոսիտանէի կողմն Ալի անուն գաղթական մը նախընթաց օր դաշոյնով ինքզինքը վիրաւորեց։ Ոստիկանութիւնը վրայ հասնելով թագաւորական հիւանդանոցը փոխադրեց զնա դարմանելու համար։

—Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին 445 նոր գինուորներ։

—Անցեալ կիրակի օր երկու գործաւորներ Սկիւտար փաշա լիմանի ծովեզերքը Պեռսական Խորհրդոյ օգնական անդամ Ցուսա պէյի ծովեզերեայ ապարանքին տանիքին վրայ կաշխատէին, երբ իրենց կեցած լաստակի չուանն, որ տանիքին եզերաց կապուած էր, յանկարծ քակուեցաւ և երկու գործաւորք 13 կանգուն բարձրութենէն վար ինկան։ Գործաւորներէն մին Իպրահիմ, մեռաւ իսկ միւսն ծանրապէս վիրաւորուեցաւ եւ այժմ անյոյս վիճակի մէջ է։

—Կիրակի օրը Հէյսէլի կղզ ոյն առիւ երեք կիներ ծովուն մէջ կը լոգանային, երբ երկու մարդեր կանանց վրայ յարձակեցան և մին դաշոյնով մը սպառնալիք ըրաւ։ Կանայք սկսան աղաղակել, որով այդ երկու մարդերն խոյս տուին։ Ոստիկանութիւնը վրայ հասնելով յաջողեցաւ մին ձերբակալել որ Հիւսէյին անուն խոհարար մը էր։ Միւս ընկերն ևս ի մօտոյ պիտի ձերբակալուի։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՆ ՀԱՂԱՍ

Գերլին, 18 սեպտ.

Կայսրութեան Պանքան (Բանքսպանք) իւր տոկոսի սակագինը բարձրացուց 4% ի։

Արտաքին գործոց նախարար կոմս Հէրպերթ Ֆոն Պիսմարք մեկնեցաւ ի Բեդրբուպուրկ, փոխադարձ այցելութիւն տալու համար Շուվալոֆ կոմսին։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 7 սեպտեմբեր

Օսմանեան Թանսիլատ

			Գահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Ն.)		Սերի	16 12
Պորսային գոցուելէն վերջը		»	16 12
Բերայի մէջ		»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ		» Գ. Կ.	16 15
Բարձրագոյն գին		» »	16 15
Նուազագոյն »		» »	16 15
Կէս օրին		» »	16 15
ԻՍՊԱՆԻԱՅԻ ՏԱՍԵՆԻՆ			
Երէկ երեկոյ			36 30
Այս առաւօտ		Գ. Կ.	36 30
Կէս օր		»	36 30

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 19 Սեպտեմբեր ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. ֆոնսիրսի			97	13/16
Օսմ. »	Սերի Գ.	բացուեցաւ	14	13/16
» »	»	գոցուեցաւ	14	13/16
» »	» Ա.		25	1/8
» »	» Բ.		15	1/4
» »	» Գ.		14	3/4
Օթոման 1871			86	1/4
Փոխառութիւն 1877			97	1/2
Պանք Օթոման			11	3/4
Ռուսական փոխառ. 1873			98	1/2
Եգիպտական միացեալ (Ռիմիտիէ)			84	3/4
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)			102	7/8
Հայրա Սանիէ			80	
Օսմանեան (փոխառ. Թօքիա)			101	3/4
Հանրապետական պարտաթուղթ 4%			— —	
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ			25 65	
Վիէննա, 19 Սեպտեմբեր ժամ 4 երեկոյ				
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ			121 95	
Փոխանակ. երկաթուղի			21 50	
Բարիզ, 19 Սեպտեմբեր ժամ 3 վայր.			45 երեկոյ	
Հրանսական Լիմիտ			105 95	
» »	3 %		83 65	
Հրանսական յանսիթ Սէրի Դ.		բացուեցաւ	15 25	
» »	»	գոցուեցաւ	15 25	
» »	» Բ.		15 10	
» »	» Գ.		15 10	
Օսմանեան երկաթուղի			45 25	
» Լէժիսի բաժնեթուղթ			— —	
Պանք Օթոման			549 37 1/2	
Նրեսի Լիմիտ			633 75	
» Յոնսիէ			1372 50	
Բանքնոտաս Լիմիտ			1313 75	
Ռուէզի Ջրանցք			2252 50	
Վառուան 5% 1877 ի			102 1/2	
Իսպանական Լիմիտ			97 85	
Օպտիմիական (արտաքին)			76	
Եգիպտական միացեալ			432 50	
Բրիտանական թուղթ			420	
Հելլենական 5%			403 75	
Ֆէք Լիմիտ, վրայ			25 42	

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՔԱՐԲԵՐԴ, օգոստոս 12

Ամառը շատ ջերմտու կ'անցնի, օդն հեղձուցիչ է և հորիզոնը մշուշապատ կ'երեւի։ Կէս օրուան ատեններ մշուշի մէջ գլխէն անյայտ կը մնան շրջակայի լերանց բարձր գագաթները։ Ռէամիւրի անդիկը 36 թուանշանին վրայ կը իջնայ։

Մրգեղէններու մէջ այս տարի խնձորն առատ կ'երեւի, թթենիք ամեն տարուանէն պէս շեն արգասաւորած, պտղատու ծառեր ցրտահար եղան, իսկ սեռը, ձմերուկն և վարունգն ամեն խանութի առիթ բլուր կը կազմեն։

Դաշտի հունձքը վերջացած լինելով երկրագործն այս պահուս կամենալու աշխատութիւնն է սկսած, հատուն առատ կը պատմուի, ցորենի գինն է 45, գարի՝ 27-28, հին բամբակ՝ 28-32, ածիսն օխա՝ 30-130 դրուշ։

—Մէզիրէի Թաղ. Խորհուրդը միաձայնով տեղւոյն Ուսումնասիրաց ընկերութեան հետ, կը փակէ ընկերութեան համեստ վարժարանն ուսուցչաց իրարու հետ անհամաձայն վարուելուն պատճառաւ։

—Ազգային տուրքի մը հեղինակ կը լինի Շէյմանեան Սրբազան, որոյ համաձայն հեռաւոր գիւղացիք իրենց սովորական պտղոյն, Մէզիրէի և Առաջնորդարանի մերձակայ մէկ քանի գիւղեր ալ գրամ պիտի վճարեն իւրաքանչիւր տուն պարտաւորելով է տալ Առաջնորդարանի 10-20-30 դրուշ ըստ չափու կարողութեան։

Առաջնորդարանի նպաստաւոր է այսպէս, եթէ գործադրուի. քաղաք և Մէզիրէ մանաւանդ և ոչ մէկ տուն չէին մասնակցեր ազգային տրոց։

—Մէզիրէի մէջ Առաջնորդարան մը շինելու գաղափարը վերջերս մօտ 100 ոսկւոյ գումարի մը հանգանակման սկիզբ կը դնէ. շինութեան ամբողջ ծախքին համար քուէարկուեր է 900 ոսկի։

—Մեծ յոյսերով ողջունեցինք Ուսումնական Խորհրդոյ կազմութիւնը, սակայն ամիսները կ'անցնին ու դեռ անոր վրայօք բան մը չենք կրնար գրել։ ընդհակառակ՝ որ լոկ անուն գոյութիւնը գործ ևս լինի։

—Վերջին ամսոյ մէջ առ մեզ կարող բժիշկ մ'ալ աւելցաւ։ Տօքթոր Միսաք ՃէՎահրեան շաբթեան երկու օրերն աղքատաց կը նայ

ձեռնարկուած է շինութեան բաղնեաց որ պիտի լինի Ազգ. կալուած մը երբ աւարտի։ Ասոնք են ահա Դերձակեան սրբազանի գլխաւոր գործերն, զորս պարտք կը համարինք ի գիր առնուլ իւր վախճանման տարեդարձին առթիւ։

Իւր յաջորդ Խօլտաճեան Սրբազանի անկ է լրացուցեալ այն պակասը զոր նշանակեցինք վերեւ, այն է մղում տալ կրթութեան գործին եւ ժողովրդեան սէրն արծարծել առ այն։

—Ամսոյս 8, 9, եւ 10ին կատարուեցան Ազգ. Վարժարանի տարեկան հարցաքննութիւնք. ուսումնական վիճակի մասին ոչ գովեստ ունինք տալու, ոչ ալ պարսաւ, վասն զի գիտենք թէ անցեալ տարւոյ մեծագոյն մասն անցաւ կարգ մը բարեկարգութիւններ ներմուծելով, եւ հազիւ 3—4 ամիս կայ որ գաւառանդուիւնք կանոնաւորուած կը համարուին։ Ցաւալին այն է որ, մանաւանդ այս տարի, հետաքրքիր ուսնդիրքը շատ անչնչ թիւ մը կը կազմէին բաղդատմամբ հազար սուն ժողովրդեան, եւ նոյն իսկ, Հոգաբարձու տղաներն ալ—որք յընթացս տարւոյն այնքան եռանդ ցոյց կուտային ուշնչ վէճերով զբաղելու—գրեթէ իրենց ամբողջական բացակայութեամբ կը փայլէին քննութեանց օրերը։

Դառն իրողութիւն այս է որ, այսօր Ազգ. վարժարան փակ է . . . ցնոյ տնօրինութիւն. ժողովրդեան անտարբերութիւնը չափ և սահման չունի, հարուստները իրենց զաւակները կը յանձնեն առաւել կամ նուազ բարեկարգ մասնաւոր վարժարաններու, իսկ աղքատիկ տղաք, հարիւրաւորներ, կը մնան երեսի վրայ . . . Թաղ. Խորհուրդը վերջին ճիգ մը պիտի ընէ, կատարելով տարեկան հանգանակութիւն մը որուն պիտի մասնակցին բոլոր քանի տարեկանէն վեր ազգայինք. արդարեւ յուսահատական ճիգ որ այժմէն իսկ մեծ արդիւնք մը չխոստանար։ Տեսնենք։

—Ցաւ ի սիրտ կը հարկադրուինք յանուցանել թէ «Հոլիսիսեան» աղջկանց վարժարան յետ մահու իւր ողբացեալ հիմնադրին, Յ. Է. Գալուստեանի, ծերոնգայ ամանց փատաբանական հնարագիտութեանց շնորհիւ փակուեցաւ ամսոյս մէկին, և խեղճ ուսանողուհիք զրկուեցան դարձեալ արժանաւոր վարժուհւոյ մը խնամքներէն։

ՆԱՄԱԿ ԿԱՐՄԻՐ ԾՈՎԷՆ

ՃԻՍՏԷ, 18 օգոստ.

Յուլիս 20/1 չորեքշաբթի օր Պէհլլա անուն եգիպտական չոգենաւով ժամ 10½ին Պոլսէն մեկնեցայ, Իսմայիլի Մախսուսէի չոգենաւուց ընդհանուր գործակատարին հետ քարտուղարութեան պաշտօնով որ կուգար հսկողութիւն ընելու հաճիներուն վրայ։ Ի ճիստէ յիշեալ գործակատարը թէև հանրածանօթ անձ մ'է, բայց հարկ կը տեսնեմ մի քանի խօսք ընել նորա կենսագրութեան մասին. Պէյլիկճեան Մկրտիչ էֆէնտին էր յիշեալ անձն որ 22-23 տարիներէ ի վեր բոլոր Եւրոպական չոգենաւուց ընկերութեանց միջնորդի պաշտօնը կը վարէ և սոյն արհեստն առաջին անգամ Պոլսոյ մէջ հաստատող եղած է Տաճկատանի հանրայ. Մկրտիչ էֆէնտին այնքան գերազանցած էր յիշեալ արհեստին մէջ որ անցեալ ժամանակին մինչեւ իսկ Աւստրիոյ Լոյտ ընկերութեան ընդհանուր գործակատարը նորա հանճարեղ խրատուցը կը դիմէր շատ անգամ, եւ վերջապէս յայտնեցաւ իւր ձեռնհասութեան առնուազ գրեթէ բոլոր Եւրոպական ընկերութիւններն։ Իւր փութաջան և ժիր բնաւորութիւնն Իսմայիլ Մախսուսէի անօրէնութիւնը փորձով տեսնելով, ամէն գրեթէ Տրկու տարի յառաջ Պոլսոյ Պախչէ-Գիւղեւրի դեր-գործակատարն անուանեց զնա Հաճիներու ժամանակ անձամբ զոհելով իւր անձը տառապելի ճամբորդութեամբ՝ ամենայն դիւրութիւն տալու համար հաճիներու, բնաւ զոհողութիւնք չեն խնայուիր յիշեալ անձէն։ Օսմանեան կառավարութիւնն ալ անցեալներն վարձատրեց զինք։ իւր զոհողութեանց փոխարէն շնորհելով Գրդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան։ Մէկ տարւոյ հաչիւը տեսնուելու միջոցին ծովային նախարարն ի նկատ առնլով որ դեր-գործակատարութեան պաշտօնատան հասոյթն անցեալ տարիներէն կրկնապատիկն եղած էր, զնա Ղալաթիոյ տնօրինութեան ընդհանուր գործակատարն անուանեց ասկէ քանի ամիսներ յառաջ, ուստի այս տարի բնականապէս զգալի տարբերութիւն մը ցոյց տայ պիտի, որուն հաւասարի ըլլալով տարակոյս չկայ թէ ծովային նախարարն արդէն իւր բնական անաչառ բնաւորութեամբ թոյլ չպիտի տայ բնաւ որ սորա աշխատանքն ապարդիւն ելլելով մոռացութեան տակ թողուի։ Ընդհանրական առակով կ'ըսուի թէ մարդս պէտք է փորձել իւր ճամբորդութեան միջոցին։ արդարեւ յիշեալ անձն այսօր բարձր դիրք մը ունենալով հանդերձ իւր հայրանամ բնաւորութիւնը խիստ գովելի է, ինչպէս և բոլոր յատկութիւններն եւ ոգին շնորհալի։

Մեր ճամբորդութեան 13րդ օրը հասանք ի Ճիստէ, որոյ նաւահանգիստը քանի չոգենաւ խարիսխ նետած կ'սպասեն հաճիներու դարձին։ այս քան նաւերէ երեքն Իսմայիլ Մախսուսէի կը պատկանին, 2 գրօշակաւոր օսմանեան վաճառականի, 2 Լոյտ ընկերութեան, 2 գաղղիական, 2 Զանզիպարի, 3 հնդիկ, 3 անգղիական եւ 3 եգիպտական։

Օդն այնչափ տաղտկալի չէ, ջերմաչափը մինչեւ 38-39 կը բարձրանայ, բայց մեծն այնքան տաժանելի է որ զգուանք կը պատճառէ։ Բնիկ ժողովրդեան 3½ն ի մէջքէ գացած է ուլտի և հագիւ Պարամի չորրորդ օրը վերադարձ կը յուսացուի։ ընդհանուր հաճիներու թիւն 53,300 կը կարծրւի այս տարի տարբեր քաղաքներէ։

Յիշեալ օսմանեան գրօշակներէն Եզիպտանուն վաճառականական չոգենաւը վերոյիշեալ Մկրտիչ էֆէնտիի որդւոյն Յակոբ Պէյլիքճեանի յանձնարարեալ լինելով, քանի տարիներէ ի վեր յիշեալ չոգենաւի տէրը նորա փորձառութիւնը փորձով հաստատած է. կը բարեմաղթեմ որ ինքն նոյնպէս իւր երիտասարդ հասակին մէջ իւր հօրը՝ բարի օրինակաց հետեւելով առաքինութիւնը փայլի հայ ազգի առջեւ եւ լինի պարծանք, ինչպէս օրինակ իւր հայրն օսմանեան Տէրութեան առջեւ։ . . .

ՏԱՆԸՄԱՐՔԱՅԻ ԱՐՔՈՒՆԻՔԸ

Անցեալ մայիս 19ին, Պիզմարք իշխան խանդաղատանաց մէջ էր։ Յուզեալ ձայնով մը, արտասուք յաչս, գերմանական խորհրդարանէն արտօնութիւն կը խնդրէր այդ ժողովոյն շնորհակալիքն յայտնելու առ բարեկամ կառավարութիւնս, որոց երեսփոխանութիւնն համակրանք յայտնած էր առ Գերմանիա, Վիլհելմ Անոյ մահուան յաջորդ օրն։ Ամեն երկիրներէ եկան մեզ այդ համակրութիւններն, կ'ըսէր, և իւր թուումը կ'աւարտէր Տանըմարքայի վրայ, «թէև, այս վերջին երկրին մէջ, կը յաւելուր, տիրական յիշատակներ կրնան արթնցած լինել։»

Է՛հ, այո՛, Դանիական Խորհրդարանը լացաւ Վիլհելմ Անոյ մահը մասնաւոր ուղերձի մը մէջ, և զի բարի գործ մը երբէք չկորսուիր, Վիլհելմ Անոյ թոռն իւր հիւսիսային արքունեաց տուած այցելութիւններն աւարտեց այցելութեամբ մը առ արքունիս Գոբենհակի։

Ո՛չ գովեստ, ո՛չ պարսաւ ունիմ ուղղելիք առ հզօր վեհապետն, շառաւիղն Հոէնձոլլերեանց, որ սեղմեց Քրիսդիան Թ թագաւորին ձեռքն եւ համբուրեց Լուդիա թագուհւոյն աջը։ Նախամեծար կը համարիմ նարուածքս ուղղել այդ ճշմարտապէս արքայական տան, ուր Գերմանիոյ երիտասարդ կայսրը խորհուրդ ունեցաւ մտնելու ընդանուններն, և որ գոգցես յատկապէս եղած է ի սուտ հանելու համար Լա Պալիւէրի հռչակաւոր խօսքն. «Թագաւորի մը ուրիշ բան չպակսիր բայց եթէ առանին կենաց քաղցրութիւնը։» Պէտք է ընդհակառակն խօսքն յետադարձել և ըսել. «Հանրային կենաց քաղցրութիւնները միայն պակսած են Տանըմարքայի թագաւորին. մնացեալ ամենքը ճանչցած է, լիովին ճաշակած է. Վեհապետաց ամենէն անարդարապէս հարուածեալը լինելէ յետոյ, հայրերուն ամենէն երջանիկն է.»

* * *

Քրիսդիան Թ, թագաւոր Տանըմարքայի, Վէնտերու և Կոթերու, եօթնանասուն տարեկանէն քիչ մ'աւելի է, և քանհինգ տարիէն քիչ մը պակաս է որ գահուն վրայ բազմած է. Ութ ամիս չկար որ ի գահ բարձրացած էր, երբ արդէն կորոյս իւր երկրին մէկ երրորդ մասը. տան ամիս յետոյ, հանդիսաւոր դաշնագրով կը յանձնէր այն գաւառներն որք խլուած էին իրմէ, և, յանմահտէ, Տանըմարքա և ինք խաղաղութեամբ կ'ապրին ամենուն հետ։

Աստ յառաջ բերած լիշատակս, Հոլշթայն, Շլեզվիկ, Լաուէնպուրկ դքսութեանց պատերազմին լիշատակն է, որոց առթիւ, մենք, հրապարակագիրս, մեկնի այնքան հեղհեղեր թափեցինք 1863էն 1866։ Մտօրս յառաջ երթալով դէպ այդ ժամանակն, առաջին անգամ լինելով կ'ըմբռնեմ թէ լորտ Բալմերսդրն իրաւունք ունէր երբ կենացը վերջին տարիներուն մէջ կ'ըսէր. «երկու մարդիկ միայն հասկցած էին դքսութեանց խնդիրն. Ալպէր իշխանը (Վիգտորիա թագուհւոյն ամուսինը) որ մեռած է, և ես որ մոռցած եմ զայն.»

Սակայն, հանրային գիտակցութիւնն ըմբռնած է բան մը, երկու երեք կէտեր։ Առաջինն այն է թէ Գերմանիա, Աւստրիոյ և Բրուսիոյ օգնութեամբ, կ'ուզէր իրեն համար գրաւել Էլպայի դքսութիւնները. Գերմանիա մէկ կողմ թողուեցաւ, առաջին արարուած։ Դքսութիւնները գրաւուելէ յետոյ, Բրուսիա և Աւստրիա յայտարարեցին յանժամ թէ Աւկուստենպուրկի դքսին կը վերապահէին զայն. բայց տարաբաղդ թեկնածուն ալ Գերմանական Դաշնակցութեան բաղդին վիճակեցաւ, եւ ի բաց թողուեցաւ. երկրորդ արարուած։ Վերջապէս, պատերազմը կը ծագի ընդ մէջ Աւստրիոյ և Բրուսիոյ, և, Սատովայէն յետոյ, Աւստրիա, Գերմանիայէն արտաքսուելով, հռչակաւոր դքսութիւնները կը թողու Բրուսիոյ ձեռքն, ուր կը մնան տակաւին. երրորդ և վերջին արարուած։

«Խորհեցա՞ք, — կը հարցնէր օր մը առ Պ. տը Պիզմարք, կաշտէ՛նի հովանուտ ծառերուն ներքեւ, Պ. տը Պայոդ որ տակաւին Սաքսոնիոյ նախարարապետն էր, —խորհեցա՞ք թէ ի՞նչ պիտի պատահէր եթէ Դանիացիք մերժէին պատերազմը։ —Մինչդեռս ձեռք առած էի, պատասխանեց մեծ մարդը։ Ի Գոբենհակ հաւատացնել տուեր էի թէ Անգլիա կ'սպառնար մեզ զինու զօրութեամբ, եթէ Տանըմարքայի վրայ յարձակէինք։ —Աւագաժողովին մէջ, պատասխանեց Պ. Պայոդ, այդ կարողութիւնը չունինք մենք։»

Հրաշքը, խարդախութիւնն այն եղաւ որ Տանըմարքայի հաւատացնել տրուեցաւ թէ Անգլիա օգնութեան պիտի գար իրեն եթէ յարձակուի լիներ իւր վրայ։ Դիտէինք թէ թագուհւոյն նախարարները, Գլադէսթոն ապահովապէս, Ռոսել թերեւս, կ'ուզէին միջամտել, այլ թէ Վիգդորիա թագուհին, սրտով գերմանացի, յանառապէս դիմադրած էր այդմ. կը մնար միայն գիտնալ թէ Պ. Պիզմարք Գոբենհակի մէջ մեծ մտատանջութիւն ձեւացուցած էր՝ հէգ Տանըմարքան մղելու համար նեռուիլ Բրուսիական սուրին ծայրը։

Տանըմարքայի թագաւորին բոլոր դժբաղդութիւնը կ'ամփոփուին այս տողերուն մէջ։ Եւրոպիոյ մէջ առաջինը լինելով, տուրք վճարեց գերման իշխանութեան. այժմ ի հանգիստ կը թողու զնա, և. գոհ է որ լաւ յարաբերութիւններ կը տածէ անոր հետ։

Ի զուր կարելի է փնտռել մարդ մը որ այնչափ ուղիղ, այնչափ վեհ նկարագիր ունենայ որքան Քրիսդիան Թ. կատարեալ ազնուականի դաստիարակութիւն և կերպեր ունի, փոքր արքունեաց քիչ մը անձուկ սահմանին մէջ։ Օրինակի համար, պէտք չէ պահանջել իրմէ որ հաշտուի չափազանց ժամանակից գաղափարաց և չափազանց ռամկավարական սկզբանց հետ. Թագաւորը կը սոսկայ անոնցմէ և իրեն պարծանք կը համարի ի դերեւ հանել զայնս։ Խորհրդարանական դրութիւնն ալ համակրելի չէ իրեն. տան տարիէ ի վեր անոր դէմ կը մղէ այնպիսի պայքարներ, որք եթէ ուրիշ տեղ լինէին, սոսկալի դժուարութեանց պիտի մատնէին գահը։ Այո՛, ի Գոբենհակ, եվտացոյցները կը հրատարակուին զորս ժողովրդեան ներկայացուցիչ կը մերժեն քուէարկել։ Եռանդուն սպասարկու մը կայ անդ Թագաւորին, նախարարապետ մը, Պ. Էսգրուբ, որ վարպետութեամբ յառաջ կը վարէ գործերը, առանց հոգ ընելու իւր պատճառած զայրոյթները, ոչ իսկ ատրճանակի հարուածներն որք կը պարպուին իւր վրայ։

Գահուն և խորհրդարանին այս պայքարին մէջ, վերջին խօսքն որո՞ւն պիտի մնայ։

Մինչեւ հիմա, Գահուն է յաղթանակն. կը մաղթեմ որ ամեն բան վերջնական հաշտութեամբ մը։

Թագաւորին քով աչքի կը զարնէ համակրելի դէմքն Լուդիա թագուհւոյն, դուստր Հէս-Գասսելի հանգուցեալ Վիլհելմ իշխանին. Մեռեալ 1817 ին, Թագուհին իւր ամուսնէն տասն և հինգ ամսու աւելի մեծ է, սակայն շարժուածքով ու դէմքով երիտասարդ մնացած է, հազիւ գորշացած մազերով. եթէ ականջը քիչ մը ծանր է, դիմագծութեան աշխուժութիւնն անոր տեղը կը լնու և կը խաբէ, մինչեւ իսկ ամենէն ուշադիրներն։ Իւր գերազանց կրթութեամբ և իմացականութեամբ իրաւունք ունէր մասնակցելու հանրային գործոց. նախամեծար համարած է հեռու մնալ անոնցմէ և իրեն վերապահած է արքունի տան կառավարութիւնը, միայն թէ լիակատար ազատութեամբ։

Ամենքս ալ տեսանք զնա ի Բարիզ, երեք տարի առաջ, Էօի դղեակէն վերադառնալուն, ուր իւր զաւակաց կըրտսերագոյնն ամուսնացուցած էր Օրլէանեան իշխանուհւոյ մը հետ։ Պրիսդոլի օթեւանն իմներով, շատ կ'սխորժէր իրեններուն հետ երեկոյներն անցուցնել յիրատրամ, լիւտէն կամ ի ժիմնազ։ Եթէ չեմ սխալիր, գերընտիր յիշատակ մը պահած է Ֆոնթրեսէն, և շատ զարմացած լինելու է այս օրերս իմանալով գերմանական լրագիրներէն թէ Բարիզ մարդասպաններու որջ մը դարձած էր։

* * *

Գոբենհակի արքունեաց գանձն, մանաւանդ դքսութեանց կորուստէն ի վեր, հարուստ չէ։ Արքայազուն իշխանաց ստացուածքներն ալ ի միասին առնլով, չեմ գիտեր թէ երկու միլիոն ֆրանքը կ'անցնի՞. Ասով, Թագաւորն հարուստ չլինելով, և Թագուհին ալ աղքատ օժիտ մ'ունենալով, պէտք էր տեղաւորել վեց զաւակ, երեք իշխան և երեք իշխանուհի։ Լուդիա թագուհին չանգիր եղաւ այդմ. և այնպէս յաջողեցաւ որ ոչ միայն ընդհանուր սքանչացում յառաջ բերաւ, այլ նաեւ իւր ընտանիքն ամբողջ աշխարհիս ամենէն լաւ խնամուիներ ունեցող ընտանիքն ըրաւ։ Տանըմարքայի թագուհին Անգլիոյ թագուհիէն աւելի զօրաւոր է։ Ամեն բան ասոր մէջն է։

Անդրանիկ զաւկին համար, ամեն բան դիւրաւ կ'ընթանար։ Ֆրէտերիք իշխանն քառասուն և հինգ տարեկան է այժմ, եօթն զաւակներով զորս տուած է իրեն իւր կինը, Շուէյտի Լուիզ իշխանուհին։ Ընտանեաց հայրերու օրինակն է այս, գահաժառանգ արքայազուն իշխանաց կատարեալ տիպարը, ջանասէր, լաւ ատենաբան, և բաց աստի հարուստ և խնայող միանգամայն։ Կինն, իրմէ ութ տարի փոքր, կը սիրէ փայլիլ մտաց և շարժմանց ազատութեամբ։ Դանիական արքունեաց պատուհանից օրէնքները քիչ մը խիստ են, և թագուհին գիւրաւ չհաճիր ընդարձակել անոնց շրջանակը։ Իւր սկզբնաւորութեան ատեն մանաւանդ, գահաժառանգ իշխանուհին սիրալօժիր դուրս կ'ելնէր դասական կարգէն՝ իւր ձեւերով և արդուզարդերով, և քրտնիկը կը պատմէ թէ պատահեցաւ մերթ որ մրրիկներ յառաջ բերէ, որք նորնհետեւն հանդարտած են իւր շնորհալի ընաւորութեամբ։

Գահաժառանգ իշխանէն յետոյ կուգար Ալէքսանտրա իշխանուհին, որ գեղեցկութիւնն ընդհանուր հիացում կը պատճառէր։ Տանեւին տարեկան հասակին մէջ, Անգլիոյ գահաժառանգ իշխանին հարսն եղաւ։ Իւր հարն այդ միջոցին տակաւին Տանըմարքայի թագաւոր չէր. երբ, քանի մը ամիս յետոյ, ի գահ բարձրացաւ, ամեն ոք կարծեց թէ կալլէսի իշխանուհին Տանըմարքայի պիտի հարթաթիթեր անչափ զօրաւոր դաշնակցութիւններ որ անդամատութենէ զերծ մնար երկիրը։ Իւր ի Լոնտոն հասնելուն յաջորդ մի քանի ամսոց մէջ, իշխանուհին Մարլպարօ-Հաուզէն դուրս երնելուն պէս դրանը առջեւ կ'ողջունուէր հարիւրաւոր Անգլիացիներէ, որք կ'աքանչանային իւր վրայ և կը կարկեցէին իրեն։ Մնացեալն յայտնի է. ամեն ոք արգահատեցաւ Տանըմարքայի վիճակին վրայ, ոչ ոք զինուոր մը ղրկեց նմա։

Գրեթէ միւնոյն ժամանակ, Ցունաստանի գահը թափուր կը մնար։ Որո՞ւ տալու էր զայն։ Ով կ'ուզէր։ Յունարդ օրն այն յեղափոխութեան որ տապալած էր Ոթոն թագաւորը, արկածը շատ հրապուրիչ չէր։ Տանըմարքայի մէկ զաւակը, երկրորդ զաւակը, գլխիկոր անդ նետուեցաւ։ Երիտասարդ իշխանը մարմնով առոյգ էր, մարքով շատ օժտեալ։ Անգլիա նմա նուիրեց Ցունական կղզիները։ Ռուսիա խոստացաւ նմա Օլկա Մեծ-դքսուհւոյն ձեռքը։ Վերջապէս, երաշխաւոր տէրութիւնք ապահովեցին նմա տարեկան երեք հարիւր հազար ֆրանքի թոշակ մը։ Այսպէս է որ Յունաստան 1863ին ճարեց իրեն թագաւոր մը, զոր պահելու իմաստութիւնն ունեցաւ։

Երեք, չորս տարի անցան, որոց միջոցին, անմոռանալի փորձութեանց մէջտեղ, կը մեծնային Տանըմարքայի արքայական ընտանեաց վերջին շառաւիղները։ Տակաւ իշխանուհին, որ խօսեցեալ էր Ռուսիոյ առաջին կայսրդուհւոյն, երկրորդ կայսրդուհւոյն (արդի կայսր Ալեքսանդր Դ.) հետ ամուսնացաւ 1866ին։

Ապա կուգայ Թիրա իշխանուհին, միօրեայ խօսեցեալ Նաբոլէոն Դ ի դժբաղդ զաւկին. 1878ին ամուսնացաւ Հանովերի թագաւորին որդւոյն, այն իշխանին որ կը կոչուի Գըմպրլէնտի դուքս, և որ, եթէ իրաւունքն ո և է նշանակութիւն ունենար այս աշխարհիս մէջ, Պրունսվիքի տիրող դուքսը լիներս էր։

Պահ մը, ճակատագրին ձեռքն անողոքաբար ծանրացաւ այս ամոլին վրայ։ Բաւ չէր որ Հանովերի և Պրունսվիքի գահերը կորսուած լիներ իշխանին համար։ Իշխանուհին, մայր հինգ մատաղտի որդւոց, ջղային տագնապ մ'ունեցաւ որ խանգարեց իւր մտաւորական կարողութիւնները. Փա՛ռք Աստուծոյ, գործութիւնն անցաւոր էր, և կմնանէ՝ գրեթէ, ուր կը բընակի հանգիստ տան պէտք, վերստացաւ իւր սովորական ոգեւորութիւնը։

Տանըմարքայի արքունիքն ամուսնացնելիք միակ իշխան մը ունէր, ամենուն մէջ կրտսեր, ոչ միայն իւր եղբայրներէն, այլ և իւր քոյրերէն. բարձրահասակ տղայ, սիրահար ծովային գործոց և ուղեւորութեանց, համարձակ, անկեղծ, դիւրահաղորդ բնաւորութեան տէր. կ'ուզեմ ըսել Վալտէմար իշխանն. 1885ին ամուսնացաւ Ֆրանսական Տան իշխանուհւոյ մը, այն հրապուրիչ և մտացի Մառի իշխանուհւոյն հետ, անդրանիկ դուստր Շարդրի դքսին։ Բարի բաղձնիներու պէս ամուսնացան, ձեզ և ինձ պէս, ուրեմն երջանկի թագաւորական պաշտօնատան մէջ, և շահան ուղղեց նոցա սովորական խօսքերն իբր բարեկիրթ հանրապետական, որում «Արքայական բարձրութիւն» խօսքերը չեն այրեր չլթունեն։

Իւր բոլոր ուղեւորութեանց մէջ յիւրոպա, Գերմանիոյ նոր կայսրն ոչ ուրեք պիտի գտնէ ուրեմն արքայական ընտանիք մը որ աւելի արժանի լինի հարգանաց և յարգանաց, և որ Տանըմարքայի արքայական ընտանիքն աւելի ընդարձակ և հզօր խնամութիւններ ունենայ։

Պատճառ մ'է այս որպէս զի Գոբենհակի արքունիքը վերստին մտնէ քաղաքականութեան մէջ և անոնց եռեւէն երթայ որք օրէնքը տուն կուտան անդ։ Այդ խորհուրդը երբէք չպիտի տամ իրեն։ Եթէ թագաւորք կը մոռնան, ժողովուրդք կը յիշեն։

Տանըմարքայի մասին, երկու ճշմարտութիւնք անհակառակելի կը թուին ինձ։ Բան մը ետ չպիտի տան իրեն, ա՛լ բան մը չպիտի առնուն իրմէ։ Ուրեմն իրեն կը մնայ միայն ապրիլ իւր յիշատակաց արժանապատուութեան և այն անկախութեան մէջ զոր իրեն տուած են իւր դժբաղդութիւնք։

ՈՒԻՍԹ

ՕԳՏԱԿԱՐ ԽՐԱՏ ՄԸ

Խնամորներն իրենց համբոյր ու հոտով պահելու համար, փաթաթէ այնպիսի թղթի մը որ նախապէս թաթխուած լինի ալքոլի մէջ լուծեալ սալիցիլիքով և ապա չորցուած։ ՔԻՄԻԱՄԷՐՆ

ՏՈՔԹՈՐ Ի. ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ, վկայեալ կայս. բժշկական վարժարանէն, իւր բնակութիւնն հաստատած լինելով ի Մաքրիգիւղ, Զէյթինլիք թաղը, հացագործ Թոմայի տունն, ամեն օր հիւանդներ կ'ընդունի անդ. իսկ երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ժամ 5էն 9, ձրիաբար կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները։

ՏՐ. ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ կը դարմանէ մասնաւորապէս ներքին, ջղային և կուրծքի հիւանդութիւններ. նոյնպէս մորթային և կանանց վերաբերեալ պէս պէս հիւանդութիւններ։ 2066 4—10

ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ

ԼԵԶՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕՐԻՆ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵՍԱՑ

Սոյն վարժարան վերջնականապէս սերզմոխուած է ի Գուլ-գափու Պարարիաքարանի փողոց նորակառոյց եւ հոյակապ տունն, կ'աւանդէ գործնական կենաց անհրաժեշտ լեզուներ եւ գիտութիւնք. ունի ուսուցչական ընտրելագոյն մարմին մը՝ որ կազմուած է Մայրաքաղաքս ամենէն առաջնակարգ ուսուցիչներէն. ընդհանուր լեզուն Գալլերէն է՝ որոյ գիւրաուսուցման համար կայ նուռ Գալիացի ներքին հսկող մը. աշակերտաց քնութիւնք կը կատարուին ի ներկայութեան Պետական յատուկ քննչաց հաստատեալ կարգաց։ Ցերեկ եւ գիշերանոց։ Ամենայն հոգատարութիւն ի ներկայութեան Գերապատիւ Տ. Յովսէփ Եպիսկոպոսի։ Ամենայն հոգատարութիւն ի ներկայութեան Գերապատիւ Տ. Յովսէփ Եպիսկոպոսի։ Ամենայն հոգատարութիւն ի ներկայութեան Գերապատիւ Տ. Յովսէփ Եպիսկոպոսի։

Ցերեկանոցի եւ գիշերանոցի համար հարմարաւոր սենեակներ, բաւական գիտելիքներ, ոճեր ու յատկաբանութիւններ, որոց ամենուն ի կիրառութիւն մանաւանդ գիշերանոցի կամ ընտրեալ հրամանքներ ու կրթութիւններ, բաղկացեալ բարոյական գոյութիւն մանաւանդ, ընտանեկան ու վաճառականական նամակներէ, իրաւական նիւթերէ, խօսակցութիւններէ եւն։ Գործոյն կցուած է Հայ. է ի գաղղ. բառագրոյց մը և Ֆրանս. խիստ գործածական առակաց հաւաքածոյ մը։ Փորձով հաստատուած է որ «Հին. Նոր եղանակ Ֆրանս. շաբագր.»ի Ա. և Բ. Տարիներն աւարտողն կարող կը լինի ո և է Հայ գրութիւն ի Ֆրանսերէն թարգմանել, կամ որ նոյն է ասել, Ֆրանսերէն շաբագրել։

Գին Ա. Տարւ. 5 ՁՐՈ.
Գին Բ. Տարւ. 5 ՁՐՈ.

Ցաւոյ հատ առելի կամ երկու տարիները միասին գնողաց համար մասնաւոր զեղչ կը լինի։ Կեդրոնատեղին է Եւրոպական գրատուն, Ա. Պիպէռ-Ճեանի, Պալը-Այի Ճատտէսի, Թիւ 42։ 2028 4—10

ՏՆՏԱԿԱՆ ԵՒ ԴՈՐԾՆԱԿԱՆ

ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ի պետս երկրորդական վարժարանաց

ԳՐԵՑ

Ց. Ն. ՊՕՅԱՃԵԱՆ

Սոյն դասագիրքն որ կ'աւանդուի կեդրոնական վարժարանաց մէջ թէ բարձրագոյն նախակրթարանաց համար և թէ երկրորդական վարժարանաց համար մեծ պէտք մը կը լրացնէ իւր միակ դասագիրք տեսական և գործնական թուաբանութեան։ Կեդրոնատեղիներն են Զարդարեան գրատունն ի Սուլթան Համամ և Պիպէռճեան գրատունը Պալը ալի Ճատէսի թիւ 12։ 2069 2—8

ԾԱԽՈՒ ԱՃԱՆ ՏՈՒՆ ՄԸ

Բերա, Վալիտէ-Զէյվէ, Ցերիմխէք փողոցին եռանի, Ջայլաք փողոց թիւ 83 փայտաշէն երկայրկ տունը՝ որ կառուցուած է 100 կանգուն գետնի վրայ, կը բաղկանայ երեք սենեակէ և մէկ «սուփաս»։ բակէ և խոհանոցէ զատ ունի նաև փոքրիկ պարտէզ մը հանդերձ ջրհորով։

Փափաքողք կրնան դիմել վերոյիշեալ տունը և կամ Աբէ-Եէլի խմբագրատունը։ 2076 1—3

Պատիւ ունինք ծանուցանել արդոյ հասարակութեան թէ Միքայէլ Մարան և Սուրփան Մեսրոպեան անուամբ հաստատեալ կալուածական գործոց Գործակալութիւնը, Դալաթիա, Տէմիր խան, թիւ 3, խիստ չափաւոր գիներով փոխատուութիւն և կանխավճար կ'ընէ գրաւի վրայ, յանձնակատարութեամբ կ'ստանձնէ ամեն տեսակ գործեր թղթատետական պաշտօնատանց հետ, վաճառումն և գնումն անշարժ կալուածոց, վճարումն կալուածական տրոց, փոխանցումն, Թէսվիյէի-ինիթիալի և Վաքֆի փոխանցում, ինչպէս և նմանօրինակ ամեն տեսակ գործառնութիւններ։

ՄԻՐԱՑԵԼ ՄԱՐԱՆ ԵՒ ՍՏԵՓԱՆ ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ

Գործակալ կալուածական գործերու

Դալաթիա, Տէմիր խան, թիւ 3

1914 17—30

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Ստորագրեալս, միակ ներկայացուցիչ Կիլտա եղարց գործարանին ի Ս. Հանրի, հանրած անօթի իւր յանձնապէսով արտադրութեանց ընտրութեամբ, մասնաւորաբար օսմ. կայս. կառավարութեան, երկաթուղեաց ընկերութեանց, փարշուեանց եւն։ պատիւ ունի ծանուցանել իւր յանձնորդաց թէ ոմանք անուանց նմանութենէ մը օգուտ կը քաղեն զինքը խարելու համար, այսպէս ուրիշ գործարանաց վերագրելով այն արդար հռչակը զոր ձեռք բերած է Կիլտա եղարց տունը։

Ստորագրեալս կը յանձնարարէ Կիլտա եղարց տան բարդաթիւ յանձնորդներուն որ չինուած անեղծ վաճառականներու իրենց ծախած արտադրութեանց վրայ փընտռեն հետեւեալ նշանը

Guichard Frères à St. Henry (Marseille)

եթէ կ'ուզեն ամեն կերպիւ անսուտիւտ ապրանք մը ստանալու վստահ լինիլ։

ՎԻԳԱՎ ՄՈՒՀՕ

Դալաթիա, Քիւրեքճիլեր, Թիւ, 12

2034 5—30

ԻՒՆ

ԽԱՉԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Էրզագ անպարբ իչիւն ալընաճագ Ֆրէտէրիք Ֆուրնիէ ժօմու իլէ ֆասուլեա վէ Նօհուտուն միւնագասասբնա պայչանաճաղնտան, թալիպ օլանլարն պէհէր բագար վէ չարչէպիհ կիւնլէրի Խաղիեի Խասսաի Շահանէլէ միւբաճաաթ իլէմէլէրի իլան օլունուր։

4 իլուլ 304

2106 2—3

AU CROISSANT ‖ Ο ԳՐՈՒԱՍԱՆ

94, Եիւքսէք Գալաթրիւմ, Վոյվոսայի դիմաց, 94

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀԱՆԴԵՐՁԵԼԻՆԱՑ

Արանց, երիտասարդաց եւ տղայոց համար

Ο Գրասենեան վաճառատունը ծանօթ է իւր վայելուչ և հաստատուն հանդերձներով։

Ο Գրասենեան վաճառատունը ծանօթ է իւր ամեն տեղի աւելի ածան վաճառող։

Ամառնային եղանակ

Ամբողջ քոստիւմ, կապայտ, սեւ- չագանակագոյն կամ ֆանթէզի ալէվոդէ, գուտ բուրդ, լաւ կարուածք, խնամք կարուած	32 ֆրանք
Պանթալոն եւ ժիլէ կամ Ռըդենկոտ եւ ժիլէ՝ Ռուսլէի ֆասոնի կամ գծաւոր, վերջին նորաձեւութիւն	38 ֆրանք
Գծաւոր քանդրալոն, հաստատութիւնն երաշխաւորեալ, վերջին նորաձեւ	13 ֆրանք
Բարդերոն միօրինակ կամ գծաւոր, վայելուչ կարուածք, մեծ խնամքով կարուած 1506	36 ֆրանք

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳ. ՈՍԿԻ 1,000,000 — **"ՓԻՆԻՔՍ"** — Հիմնեալ ի Լընտըն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերը Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրերն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկւոյ դուսարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի փնասուց համար։

1799

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանաց և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Գալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերեւ։

ԻԼԱՆ

ՊԱՂԸ ՍԷՐԱՅԹԷՐԻ

Պիր սէնէ զարթնտա սարաճխանէ անպարբնտա թամիր օլունճագ միսթամէլ ավանիի նիւհասիլէնին թամիր իւճբէթի, պէհէր քիլօսը եիրմի փարայա։

Բումելի խալի կիւվեզ եիւն զայթան տէօրթ եիւզ պին մէթրո, պէհէրի սէքիզ փարայա։

Թիմուր չէնպէր քիլօ պին, պէհէր քիլօսը, պիր զրուշ եիրմի տէօրթ փարայա։

Էպիսէ վէ գալէվրախանէ անպարլարընա միապտէա օլունճագ իրի գալէմ էչնա իլէ սարրաճխանէ անպարընտա թամիր իթտիրիլէճէք միսթամէլ ավանիի նիւհասիլէնին թամիր իւճբէթի ֆիլաթը ժուրագամպէրի իլէ թալիպլերի էօհտէսինտէ օլուպ, իլուլըն եէտինճի կիւնինէ գառար պէհէր կիւն միւնագասալարը պիլ իճրա մէգբիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, իթասրնա վէ սէքիզինճի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնգիրինէ բարիպ օլանլարըն ժագամը Սէբասկէրի լէվազիմաթը ուժուվիլէ տալիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

5 Իլուլ 1888 — 2087
Նօ. 1 — 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՂԸ ՍԷՐԱՅԹԷՐԻ

Ինչաթը ասկէրիյէ լազմէսի իչուն տէֆթարէն միապտէա օլունճագ իւզրէ մէկթէբլի միւնագասալա գօնուլան եիրմի պին ատէտ Մարսիլիա քիրէմիտիրին իլուլըն օն պիրինճի փարար կիւնիւ գարարը գաթիսի վէ իրթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնգիրինէ իճրա մէգբիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, իթասրնա վէ սէքիզինճի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնգիրինէ բարիպ օլանլարըն ինչաթի տարէսինէ միւբաճաթ իլէմէլէրի իլան օլունուր։

5 Իլուլ 1888 — 2089
Նօ. 3 — 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՂԸ ՍԷՐԱՅԹԷՐԻ

Ճինուտը ճէնապը միւլիւբեանէ իլէ պիլ ուժուվ խասթախանէլէր իչուն միապտէա օլունճագ օլան էճզիի թըպիլէ վէ պաթարիլէ վէ էլաթը ճէրահիլէ վէ պաթարիլէ վէ սբէնյարիլէ վէ սարէնին իլլուլը բուսինին եէտինճի չարչէնպէհ կիւնի պիլ միւնագասա գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն վէ իրթէսի կիւնի տալի եիւզտէ պէշ թէնգիի գապուլ օլունճաղընտան իթասրնա թալիպ օլանլարըն ժագամը սէբասկէրի լէվազիմաթ տարէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

5 Իլուլ 1888 — 2090
Նօ. 4 — 2—3

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՈՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹՔ

1305 Զիլղաստ 3/17 ի իրայտարկան Հանվարտակին համեմատ, եւ Ռուսիոյ նախարարութեան համաձայնութեամբ, եւ իրր շարունակութիւն 1883 օգոստոս 29/10 թուականի հրատարակեալ ծանուցման, Օսմ. Հանրային Պարտուց Թողեալ հասութից վարչութիւնն այս օրէն սկսեալ շրջաբերութեան կը հանէ, յաւելիկով սեպտեմբեր 1/13ին Կ. Պոլսոյ և 15/27 ին գաւառաց մէջ գործածուելու համար, դրոշմաթուղթեր որք պատրաստուած են վերոյիշեալ կայսերական հրովարտակին ստանդարտութեանց համաձայն, եւ որոց վրայ գրուած է թէ ինչ գործածութեան համար նշանակեալ են։ Ասոնք են.

1. Կառավարական պաշտօնատուն ըստացագրերու յատուկ դրոշմաթղթեր (Տէվլէտի էհոմէնէ Մաէթուրատանա մախսուս) որք պիտի գործածուին դրոշմելու համար այն ամէն ստացագրերն որք կը հաստատեն որոց վճարումը (10|40 մինչեւ 100 զրուշի հաշիւներ և 20|40 100 զրուշէն անդին) և զորս կուտան բոլոր Հանրային մնուտիները, մաքսային վարչութիւնք և այլք, վարձակալք և ամէն պաշտօնայալք որոց պաշտօնն է հաւաքել ամէն տեսակ տուրքերն, հարկերն և այլն։

2. Մէկ զրուշնոց Դրոշմաթղթեր հանդերձ յիշատակութեամբ, (Մէ-բրոբ Ռեզուտէբէնէ մախսուս) և որք պիտի փակցուին Մէ-բրոբ Ռեզէբէոյ անուանեալ անցագրոց վրայ։

3. Երեք զրուշնոց Դրոշմաթուղթեր հանդերձ յիշատակութեամբ, (Բուռնիրդը վէ սոյոտ մախսուս), որք պիտի փակցուին անցագրոց, որսորդութեան և ձկնորսութեան արտօնագրոց վրայ։

4. Համեմատական Դրոշմաթուղթեր 10|40 էն մինչեւ 500 զրուշ (Թէբղէղ վէ Իրթիֆալ ղարարնամէլէրի մախսուս), որք պիտի գործածուին ամէն անշարժ կալուածոց գնման եւ փոխանցման վերաբերեալ Մաղազանէրուն այժէքին համեմատական դրոշմանն համար, և որոց գործածութիւնը պարտաւորիչ պիտի ըլլայ վերոյիշեալ թուականներէն սկսեալ, եթէ ոչ օրինազանցք պիտի ենթարկուին Դրոշմի օրինաց տրամադրած տուգանաց։

Դրոշմի գինը հարկատուին վրայ է, որ չպիտի կրնայ կերծանիլ այս հարկին մինչեւ իսկ թողլով պաշտօնագիրն որուն յանձնումը պարտաւորիչ է։

Արձանագրութիւն կրող դրոշմաթուղթերը միմիայն վերոյիշեալ պաշտօնագրոց դրոշմման յատկացեալ լինելով, չպիտի կրնան փակուիլ ուրիշ պաշտօնագրոց վրայ, որք յայտիւտ անդրջում պիտի նկատուին և օրինական տուգանաց պիտի ենթարկուին։

Այս դրոշմներուն վաճառումը տեղի պիտի ունենայ ի Պոլիս, Դրոշմի կեդրոնական Դրասենեակն, ի Գալաթիա, Պալըքխանէ, և գաւառաց մէջ Օսմ. Հանր. պարտուց գրասենեակները։ 1418

30/11 սեպտեմբեր 1888 — 5—15

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՈՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Պէյրութի Զրի ընկերութեան պարտաթղթեր 144,500 մեկլ. ոսկւոյ տնուանական դրամագլխին վրայ Դրոշմի մէկ առհարիւր տուրքն օրինաւորապէս առնուած լինելով, ըստ 10որդ յօդուածի Դրոշմի Օրինաց, կը ծանուցուի արժէտեարց թէ կրնան ներկայանալ ի դրասենեակն դրոշմի, Գալաթիա, Պալըքխանէ, իրենց հետ ունենալով իրենց պարտատոմսերն և թըւական կրկնակ Պարարօ մը, դրոշմման ձեւակերպութեան համար որ պիտի կատարուի առանց ծախսուց։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

1417 — 7—7

ՄԷՏՐԻՍԼԷ Ե-ԽԷՏ ՄԻՖԹԱՀԸ ԻՄԼԱ

Ակնարկութիւն Ի. ՍԱՐԱՑՏԱՐԵԱՆ

Սոյն գործոյն բանալին եւս՝ որ ընդհուպ ի լոյս կ'ընծայուի հայերէն տառերով՝ կը պարունակէ իւր մէջ բառերուն նշանակութիւններն եւ ուղղագրութեանց կարեւորագոյն կանոնները։

Նոր ուսանողն՝ մին միւսին իւր բանալի գործածելով՝ առանց դասատուի կարող կ'ըլլայ ըստ կարի վարժիլ ընթերցանութեան և ուղղագրութեան՝ որք օսմաներէն լեզուին դժուարագոյն մասերը կը կազմեն։

Գին 100 փարա։ 2072 — 4—6

ԵՂԻՇԷ ԶԱՐԳՊ. ԳՈՒՐԵԱՆ

ԲԱՌԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՄ ՈՒԹ ՄԱՍՈՒՆՔ ԲԱՆԻ
ՀԱՅԵՐԷՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Վաւերացեալ յԱզգ. Ուսումն. Խորհրդէն. կը ծախսուի ամէն գրավաճառաց քով

1819 ԳԻՆ 60 ՓԱՐԱՑ — 11—20

ՄԻ՛ԳՆԷՔ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅՄԸ
ԱՌԱՆՑ ՆԱԽԱՊԷՍ ԱՅՑԵԼԵԼՈՒ

ՍԻՆԿԷՐ

Ամերիկեան գործարանի մեքենացներն ի ԶԱՎԱԹԻՍ, Եիւքսէք Գալտրերը՝,

120

Քարաքէօյի ապրիւրին դէմ. Ի ԲԵՐԱ, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դէմ Ի ՊՈԼԻՍ, Մահմուտ փաշա, 90

Ուրիշ ամէն տեղ՝ Սինկէրի կարի մեքենային «կեղծիքը» միայն պիտի գտնէք։

ՎԱՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ

(Շոբէ-Խոյան) 1761

Ուշադրութիւն առ լուսանկարս և արտախառնէս

ՄԵՆՔ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՕՊԻՑ

Ժ. ԱԼԷՔԵԱՆ

Մատակարար Օսմանեան Նովային Նախարարութեան

(Պահէ ֆաբռ- Ճեւլ Պէ Խանի պալ, Ռէ- 2)

Ըստ խնդրանաց արգոյ յանձինորդացս, այս անգամ մեքենացիս մէջ մեր ամէն տեսակ ներկայ հաստատած եմ լուսանկարագրութիւնս ամէն պիտոյից համար։ Յանձնորդք խնդրեմ գոհ պիտի մնան թէ՛ վաճառաց մարքուրեան եւ թէ գնոց չափաւորութեան մասին։ Վաճառատան մէջ կը գտնուին Մոնթեվէնի չոր ըլաքները նոյն իսկ Բարիզի հոչակաւոր տան Վիէնայի եւ Բարիզի ցուցանդէակներէ ստացեալ եւ արդի չքաղաքներով օժտեալ է՝ Թաղերի չոր ըլաքներն որ Պոլսոյ մէջ գտնուած բոլոր ըլաքները կը գերազանցէ, ինչպէս Պոլսոյ պատուարժան լուսանկարք փորձով հաստատած են։ Կը գտնուի օպժէքթիֆ, չանգար նուտա եւ բառեթն, ապրիմնի լաս տեսակ թուղթեր, բռուշլեանէ եւ ապակէ եւ քառթոն տիւռսիէ բիւմներ, մանէկիւրմի լամպեր եւ գուտաար լամպարներ ու չաքէներ եւ ամէն տեսակ դեղարար։

Թաղերի ըլաքները փորձել ուզող Պոլսոյ եւ գաւառաց լուսանկարք կրնան օրինակ ստանալ ձրիաբար եւ անձամբ փորձելոյն ըլաքները։

Մեքենացս Թաղերի եւ Մոնթովէնի ըլաքներուն Պոլսոյ եւ Արեւելեան Բուսէիի համար միմիայն կեդրոնատեղին է։ 1663

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Գալաթիա Պէյօլիւ Միլլէթ խան, միջադգային Թղթատարատան վերայ յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ աժան գներով կը վաճառուին ամէն տեսակ ճերմակեղէնը, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս շրջազգեստներ, քօսէներ, օժտի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, Թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պէրլինի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիայէն, Իտալիայէն և Եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ Թղթատարական դրոշմով դրկուի։

Զի հաւնուած ապրանքները ետ կ'առնուին և ստացեալ եւս կը տրուի զեղչելով փոխադրութեան ծախքը։ 1180

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԿԵՐՊԱՄՆԵՐՈՒ

Ա. Լ'ԷՍՔԻՒԼԱԲ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԵՐԻԶՆԵՐ
ԿԱՄ
ՓԱՑՏԻ ՄԱՆԱԾՈՑԷ ԿԱՊԵՐ

ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ

Կառավարութենէն արտօնեալ Ֆրանսայի եւ օտար երկրաց մէջ Ցանմնարարեալ բոլոր բժիշկներէն

Այս կապերն յատկապէս գտտուած են թէ՛ բժիշկներէն և թէ՛ զայնս գործածող կիներէն։

Այս նոր կապերուն առաւելութիւնքն հետեւեալներն են.

1. Ծծելու հզոր կարողութիւն, այնպէս որ մէկ կապ մը կը բաւէ սպնեղ ուռ առաջ բազմաթիւ կապեր անհրաժեշտ էին։ (Փայտի մանածոյն իւր ծանրութեան 12 անգամը կը ծծէ։)

2. Փայտեայ մանածոյին մասնաւոր յատկութիւնն է հականեխութիւնը։

3. Կապը միշտ ներքեւ է և հանապազ առաջնոյն ու էսկոյ կը ծայ։

4. Հիզուկի տարրերը կարենալով ազատօրէն շոշափանալ, միշտ չոր կը մնան գործողութեան միջոցին։

5. Այս կապերը դիւրաբաւ կրնան գրուիլ և հանուիլ։ Կը բաւէ թեւոտրի գօտին անցնելել կամ ժապաւէնով մը կապել երկու ծայրերէն։

6. Այս կապերուն ՉԱՓԱԶԱՆՑ ԱՃԱԼՈՒԹԻՒՆ պատճառաւ կարելի է մէկդի նետել զայնս գործածութենէն յետոյ, որ ճերմակեղէնի մաքրութեան և թեղուութեան տեսակէտով չատ կարեւոր է։

Կ. Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղիքն են Գեղարան Տէկլա Նուտա, Թաֆիլուս Սբլաքլ, Ֆրանսուա Քանզաք, Բրիտանական դեղարան և Պ. Անտոյ ասխանէս, (Բերա), Ս. Դասդարիանէս, Թիթոս և Աբէսմորտաս (Գալաթիա). Տ. և Մ. Մէկվիի, ժ. Աբէլ (Պոլիս)։

Պ. Հ. Հարդմանի և Քիպլինի գործարանն ի Հոգենէրտէ՝ մասնաւորապէս կը յանձնարարուի բժշկաց և դեղագործաց՝ իւր վիրաբուժական զանազան կերպանեաց, քիմիական այլ և այլ պատրաստութեանց համար, ինչպէս և վիրաբուժութեան և դեղագործութեան մէջ գործածեալ զանազան առարկայից պատճառաւ։

Այս բոլոր նիւթերը կը գտնուին վերոյիշեալ դեղատանց մէջ։

Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործատարն է Ֆիլէք Պեկէ. Ֆրանդզլեան խան, Պոլիս։ 1922 — 8—26

ՏՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆՆԵՐԻՑ

Որս լանմնաորպէս- նը բանի Լիլբ-ալ և Ճրթ-ելէյ դէլ.

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Ակէրման	2500	Ֆայանեան	3700
Ալեքսանդրեան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատուլիական	2500	Ֆլորանտինեան	3700
Ազիզեան	2500	Իպէրեան	5500
Աբրամեան	3700	Իսպէրեան	5500
Գալանդարեան	6000	Իտալիական	5500
Գալանդարեան	6000	Լէոնարեան	2200
Գրանդիէրեան	800	Լիսիէրեան	2500
Սարբէնեան	2000	Լիսոնեան	800
Տուրոյ	700	Օնորեան	700
Էմիրզէն	3700	Թերեսեան	3800
Նապոլեան	3700	Գլասկոյեան	6800
Նապոլիտանական	3700	Գլասկոյեան	6800

Ֆիլիբինեան շոգենաւը, նաւապետ Լաուրանսոն, Լիվերբուլէն ընդհանուր վաճառքով ամսոյս 20ին ասա կ'սպասուի։

Ֆլորինեան շոգենաւը, նաւապետ Ալեքսանդր, ընդհանուր վաճառքով Լիվերբուլէն ասա հասաւ։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ

ԵՏՈՒԱՐԴ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 1, Մէկհիլա Ալի փաշա խան, Գալաթիա։

Նաւատերաց. Պարոնայք Ֆրէյա, Լէյանա և ընկ. Լիվերբուլ

Գործակալներ.
Ի. Գալիա, Իսմուրա Լաֆոնդէն.
Զմիւռնիա, Գ. Գ. Քարվէր Եղբարք
Ալէքսանդրիա, Կ. Լ. Վահան և ընկ.
Մարսիլիա, Ա. Քամիլիերի.
Շէբրա, Ս. Վօրօդ օրուլ Որդիք և ընկ.
Զմիւռնիա, Գ. Ուիդոլ և ընկ. 1598

Արտօնատէր Օ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ

Guerlain de Paris.

15, *Rue de la Paix.*

ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԵՆՔ ՀԵՏԵՒԵԱԼ ՀՈՏԱԻԵՏ ՆԻՒԹԵՐԸ Eau de Cologne Impériale. Sapoceti, օճառ արգուպարդի համար։ Ambrosial cream, օճառուտ գեմ ածիլուց մարդու համար։ Crême de Fraises մորթի կակղցնելու համար։ Poudre de Cypris զգուշացնելու եւ ճերմկցնելու համար մորթը։ Stilboïde փայլ տալու համար մազերուն և մորուքին։ au Athénienne et Eau lustrale հոտ խնկելու և մաքրելու համար գլուխը։ Alcoolat de Cochlearia ախտներու համար։ Eau de Chypre արգուպարդի համար։ Թաղիրնակի համար հոտուտ նիւթեր։ Héliotrape, Pao Rosa, Shore's caprice, Maréchale Duchesse, Marie Christine. Imperial Russe. 1808 — 15—26

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ — ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ—(Սկսեալ 14 Օգոստոս 1888)

ԴԻՒ. Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԷԼՕՎԱ

Կառախումբ Կ. Պոլսէն մեկնող	Կդ. խ. Ճամբ. Թ. 2 Ա.Մ.ԺԸ.	Կդ. խ. Խառն Թ. 52 Ա.Մ.ԺԸ.
	Երեկոյ Ժ. Վ.	Առաւ. Ժ. Վ.
Կ. Պոլիս ... մեկնումամ	8 15	7
Գումրգաբու		7 14
Եէտի-գուլէ		7 27
Պագրիճիճիոս		7 50
Այսթէֆանոս		8 3
Գիւշիւք—Զէքմէճէ		8 14
Աբարթա-գուլէ	9 30	8 53
Հասրմէէյ	9 32	9 26
Զաթմանտ		10 7
Գեապաչէճ	10 49	10 40
Սինէբլի		11 44
Զէրբէսէյ ժամանումամ	12 02	12 26
մեկնումամ	12 04	12 51
Զորլու	12 46	1 43
Մուրաթլը—Գէօրքէլի		2 33
Սէիսլէր—Զէյթիթլիք		3 3
Լիւլէ—Պուրկազ	2 46	3 44
Պապա—Իսպէի	2 47	4 28
Բայլը—Քէզ		5 9
Ուզուն—Քէօբրիւ	3 51	5 58
Գուլէլի—Պուրկազ	4 14	6 30
Ուրլի		6 33
Ադրիանուպոլիս ժամ	5 10	7 40
	Առաւ.	Երեկոյ

Կառախումբ Պէլէվուղէն մեկնող	Կդ. խ. Ճամբ. Թ. 101 Ա.Մ.ԺԸ.	Կդ. խ. Խառն Թ. 121 Բ.Հ.ԺԸ.
	Երեկոյ Ժ. Վ.	Առաւ. Ժ. Վ.
Պէլէվա մեկ.	3 57	
Պարանէէյ	4 47	
Թաֆար Բաղարճըք	4 43	
Փիլիպէ ժամ.	5 37	
մեկ.	5 47	8 50
Գաթմանիցա—Պիտանիմաք	6 9	9 17
Բաբալը	6 40	9 57
Եէնի Պահչէ	7 8	10 41
Գայանճըք—Հաքէյ	7 54	11 51
Թրընօվա-Սէմէնլի ժամ.	8 29	12 35
		Երեկոյ
		Բ.Հ.ԺԸ.
Թրընօվա—Սէմէնլի մեկ.		1 20
ժամ.	8 34	1 53
Հարմանլը մեկ.	8 58	2 08
Մուսթաֆա-փաշա ժամ.	9 13	3 07
մեկ.	9 34	3 32
Գասրքէյ	10 19	4 13
Ադրիանուպոլիս ...ժամ.		4 50
	11 14	Երեկոյ
	Երեկոյ	

Կառախումբ Թ. 322 Թ.Դ. Ուր.	Ժ. Վ.
	Երեկոյ
Հաղորդակցութիւն գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ	
Փիլիպէէն ժամ.	12 35
Ադրիանուպոլսէն ժամ.	1 5
Թրընօվա—Սէմէնլի մեկ.	1 35
Գարաբունար	2 19
Բասանէ—Պահչիլէսի	3 22
Եէնի—Զագրա	4 29
Սլիվնօ—Քէզմանլը	5 25
Եամպոլու ...ժամ.	6 13
	Երեկոյ
Ադրիանուպոլիս մեկ.	1 20
Փիլիպէի համար մեկ.	1 40
	Երեկոյ

Կառախումբ Թ. 321 Գ.Հ. Եշ. Շբ.	Ժ. Վ.
	Առաւ.
Եամպոլու ...մեկ.	8 10
Սլիվնօ—Քէզմանլը	9 10
Եէնի—Զագրա	10 11
Բասանէ—Պահչիլէսի	11 17
Գարաբունար	12 16
Թրընօվա—Սէմէնլի ժամ.	12 50
Հաղորդակցութիւն գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ	
Ադրիանուպոլսէ մեկ.	1 40
Փիլիպէի համար մեկ.	1 40
	Երեկոյ

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կառախումբ Թ. 222 Գ.Հ. Եշ. Շբ.	Ժ. Վ.
	Երեկոյ
Տէտէ—Աղաճ ...մեկ.	11 50
Դէրբէ	12 56
Պիտիչլի	2
Սոֆլի	3 3
Տիմիրճի	4 15
Գումրկի—Պուրկազ	4 58
Ուրլի »	5 26
Ա. Պոլիս ...ժամ.	6 20
	Երեկոյ

Կառախումբ Թ. 221 Բ.Հ. Դ.Ուր.	Ժ. Վ.
	Առաւ.
Ա. Պոլիս ...մեկ.	9 20
Ուրլի »	10 19
Գումրկի—Պուրկազ մեկ.	10 59
Տիմիրճի	11 35
Սոֆլի	12 57
Պիտիչլի	1 50
Դէրբէ	2 51
Տէտէ—Աղաճ ...ժամ.	3 50
	577

Ստորագծեալ վայրկեանները գիշերուան ժամեր կը նշանակեն սկսելով երեկոյեան 6էն մինչև առաւօտեան ժ. 5 39 (Ը. Ե)